БЕЛАРУСКАЯ МАЛАДЗЁЖНАЯ ГАЗЕТА

ЧЫРВОНАЯ ЧЗ ЗМЕНА

9 чэрвеня 1994 г.
Чацвер
№ 62(13779)
Кошт у розніцу 100 рублёў
Выдаецца з 1921 года

Малюе Віктар ДУБОВІК

Студэнтка з Гомеля Алена Рудкоўская стала першай у гісторыі беларускага жаночага плавання алімпійскай чэмпіёнкай, паказаўшы вынікі, якіх у рэспубліцы ніхто ніколі не дасягаў.

Упершыню Алена здзівіла ўсіх у 1991 годзе, выйграўшы на чэмпіянаце Еўропы адразу тры дыстанцыі – сто і двесце метраў брасам, акрамя таго, заваявала золата ў эстафеце. Але галоўны яе старт, вядома, — Алімпіяда ў Барселоне, дзе Алена ўдастоілася золата на дыстанцыі 100 метраў брасам і бронзавага медаля ў камбінаванай эстафеце 4 па 100 метраў. Затым былі Універсіяда ў Буфала і чэмпіянат Еўропы ў Шэфілдзе, адкуль яна таксама вярнулася з медалямі. Цяпер праслаўленая беларуская плыўчыха старанна рыхтуецца да чэмпіянату свету ў Рыме, які адбудзецца ў верасні.

Фота Генадзя СЯМЁНАВА.

Кур'ер "ЧЗ"

Пастанова Савета Міністраў

Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь прыняў пастанову "Аб змяншэнні памеру гандлёвай надбаўкі да аптова-адпускных цэн на асобныя харчовыя тавары".

У ёй прадугледжваецца зменшыць з 9 чэрвеня 1994 г. для прадпрыемстваў усіх форм уласнасці (акрамя прадпрыемстваў спажывецкай кааперацыі) пры рэалізацыі па свабодных цэнах хлеба і хлебабулачных вырабаў, ялавічыны, свініны, субпрадуктаў, вараных каўбасных вырабаў і масла гандлёвую надбаўку, уключаючы надбаўку аптовага гандлёвага звяна і расходы за карыстанне банкаўскім крэдытам, да аптова-адпускных цэн прадпрыемстваў-вытворцаў да 10 працэнтаў.

Ракіроўка ў стане дэмакратаў

Як стала вядома, днямі прайшлі перагаворы паміж лідэрам БНФ і старшынёй Партыі народнай згоды, у выніку якіх Генадзь Карпенка даў згоду ўвайсці ў склад "каманды" Зянона Пазьняка.

Было таксама пацверджана, што ранейшыя пагадненні паміж Пазьняком і Карпенкам застаюцца ў сіле. Гэта азначае, што ў ценявым кабінеце міністраў БНФ мэр Маладзечна па-ранейшаму застаецца адным з найбольш магчымых кандыдатаў на пасаду прэм'ера. "У той жа час мы не бачым ніякіх рэальных магчымасцей, каб ісці на выбары адзіным блокам са Станіславам Шушкевічам і нават не прылічваем яго да дэмакратаў", — заявіў на сустрэчы з журналістамі кіраўнік ініцыятыўнай групы Пазьняка Сяргей Навумчык.

БЕЛІНФАРМ.

Лекі ёсць, а лячыцца няма чым

На аптэчных складах Віцебшчыны назапасілася вялікая колькасць лекаў. Іх кошт перавышае 28 мільярдаў рублёў.

Тым не менш, не толькі хатнія хворыя, але і стацыянарныя медыцынскія ўстановы пакутуюць ад вострага дэфіцыту самых неабходных прэпаратаў. У час вясенняй эпідэміі грыпу ў бальніцах вобласці, напрыклад, не хапала самых элементарных антыбіётыкаў. Прычына такога становішча, як растлумачылі ў абласным упраўленні аховы здароўя, — неплацежаздольнасць медыцынскіх устаноў. Дарагоўля лекаў, што сёння ў асноўным пастаўляюць камерцыйныя фірмы, не дае магчымасці закупляць іх нават у мінімальным аб'ёме. Сродкі ж, хоць і выдзяляюцца з абласнога бюджэту, вельмі нязначныя. Прычым, выдзяленне грошай для патрэб аховы здароўя носіць эпізадычны характар, бо сам бюджэт вобласці — "з дзіравымі кішэнямі".

Яўгенія ВІЦЬБА.

"Шлях да ўзаемнасці"

Такі дэвіз выбралі навукоўцы Беларусі і Польшчы для сваёй сустрэчы, якая адбылася 6 чэрвеня ў Гродзенскім гісторыка-археалагічным музеі.

Размова была прысвечана пошукам новых магчымасцей у супрацоўніцтве паміж суседнімі дзяржавамі. Удзел у ёй прынялі такія вядомыя асобы, як пісьменнік і краязнаўца Адам Мальдзіс, прафесар Вітаўт Кіпель, які, дарэчы, атрымаў не так даўно ганаровую дактарантуру Гродзенскага дзяржаўнага універсітэта, старшыня Беларуска-Польскага таварыства Аляксандр Баршчэўскі, пасол Польшчы ў Беларусі Эльжбета Смулэк. Арганізавалі навуковую канферэнцыю Гродзенскі аблвыканкам, Саюз палякаў Беларусі і Беларускае культурна-грамадскае таварыства Польшчы. Завяршылася сустрэча фестывалем беларускай і польскай песні, які адбыўся ў абласным драмтэатры.

Лілія АСТРАВЕЦКАЯ.

Вайны рубцы яшчэ не зараслі...

Гэта назва аднаго з раздзелаў выставы, якая нядаўна адкрылася ў Бешанковіцкай раённай бібліятэцы. Кніжная выстава прысвечана пяцідзесяцігоддзю вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Тры раздзелы выставы знаёмяць чытача з пачаткам вайны, з разгортваннем на Беларусі партызанскага руху, прадстаўляюць багата мемуарнай літаратуры, ілюстраваных альбомаў, матэрыялаў пра пошукавую работу.

Уладзімір МІХНО.

Сямейны дуэт

Вядомы беларускі спявак А.Саладуха падрыхтаваў чарговы падарунак сваім паклоннікам. 12 чэрвеня, у заключны дзень II нацыянальнага фестывалю беларускай песні і паэзіі "Маладзечна–94", Аляксандр дае двухгадзінны сольны канцэрт на мясцовым стадыёне.

Яшчэ адзін сюрпрыз падрыхтавала яго жонка Наташа — бас-гітарыстка з групы "Карусель-2". На канцэрце прагучыць напісаная ёй кампазіцыя.

Андрэй ВАСІЛЬЕЎ.

Дамаседы міжволі

Калі верыць звесткам сацыялагічнага апытання, больш за палавіну жыхароў Брэста вымушаны ці добраахвотна будуць у час летніх водпускаў дамаседамі.

Толькі нямногія (каля 2 працэнтаў гараджан) маюць намер правесці адпачынак за мяжой, а яшчэ каля 11,5 працэнта — у краінах СНД. Ну, а пераважнай большасці брастаўчан у асноўным з-за мізэрных фінансавых магчымасцей "свеціць" загарадная дача ці звычайныя вылазкі на прыроду.

БЕЛІНФАРМ.

Некалькі гадзін радасці

У Беларускім аграрным тэхнічным універсітэце стала добрай традыцыяй праводзіць штогод універсіяды. Сёлета такая універсіяда прысвячалася 50-годдзю вызвалення Беларусі і 40-годдзю ўтварэння ўніверсітэта.

Свята пачалося на стадыёне студэнцкага гарадка. Яго адкрыў рэктар універсітэта, член-карэспандэнт акадэміі аграрных навук прафесар Л.Герасімовіч. Ён шчыра павіншаваў усіх прысутных. Пераможцам рэспубліканскіх і міжнародных спаборніцтваў па розных відах спорту ўручыў узнагароды, каштоўныя падарункі. Пасля афіцыйнай часткі адбыўся канцэрт мастацкай самадзейнасці.

А потым прайшлі спаборніцтвы па 17 відах спорту. Гэтыя некалькі гадзін спрытнасці і маладосці падарылі радасць не толькі студэнтам, выкладчыкам, але і жыхарам наваколля.

А.ПАТАПОВІЧ,
дэкан факультэта гуманітарызацыі Беларускага аграрнага тэхнічнага універсітэта.

Курсы валют на 8 чэрвеня:

	Даляр ЗША		Ням. марка	
	Скупка	Продаж	Скупка	Продаж
"Комплекс"	21500	22150	13156	13500
"Прыор"	21400	21800	12800	13040
"Пошук"	21450	22200	13100	13500

ВЫБАРЧЫ МАРАФОН: ПАДЗЕІ, ДУМКІ, МЕРКАВАННІ

Сіндром Жырыноўскага,
або Некаторыя развагі пад час прэзідэнцкай кампаніі

□ Якаў ЯСЭПКІН, "ЧЗ"

Гісторыя паўтараецца, яе ўлўнае манументальнае палатно ўтворана з бясконцых віткоў-паўтораў. З'явы і падзеі, быццам адышоўшыя ў мінуўшчыну, вяртаюцца з пазачасовай рэтраспектывы, як паштовыя галубы на месца ўзлёту. Здаецца, палунаўшы колькі гадоў у чорных нябёсах забыцця, ляціць да беларусаў, нібыта птушка Гамаюн, камуністычная ідэя ў новым ружовым апярэнні. Многія з надзеяй успрымаюць яе цяпер, а праз тыдзень-другі (гэтую згадку пра будучыню няма сэнсу аспрэчваць) лідэр камуністаў філосаф з базавай адукацыяй Васіль Новікаў пачне хутка набіраць ачкі ў прэзідэнцкай тэлеімпрэзе, а праграма неасацыялістычнага адраджэння стане, бадай, адной з самых папулярных. Для таго ёсць некалькі прычын, скажам толькі пра самыя відавочныя.

Аднак спачатку трэба адзначыць, што ў ходзе барацьбы не выключана магчымасць стварэння блоку камуністаў з Кебічам, Дубко і Лукашэнкам, аб чым на прэс-канферэнцыі кіраўніцтва ПКБ гаварыў сакратар ЦК партыі Сяргей Калякін. Калі размовы і чуткі аб магчымых блоках будуць мусіравацца і надалей, а то і пяройдуць з плоскасці прагнозаў у рэальнасць, намаганні камуністычных цыцэронаў, золата-чырвань іх прамоў з адценнем абражанай годнасці могуць у значнай ступені пацярпець (па прычыне страты чысціні вобраза). Бо трэба ясна разумець, што ў варунках ледзь не татальнага катастрафізму, якім ахоплена народная свядомасць, трыумфальны поспех можа мець толькі высокая рыторыка і чыстая ідэя адраджэння, нават у казачнай аблямоўцы.

Зноў і зноў паўтараецца лозунг "Вярнуць народу тое, што ў яго аднялі!" З прарывам пэўнай інфармацыйнай блакады на радыё і БТ погляды Новікава ўспрыме рэспубліканская аўдыторыя, сярод якой зашмат рэспандэнтаў, паставіўшых ПКБ у першы радок неафіцыйнай табліцы папулярнасці пад час сацыялагічных маніторынгаў. Пакуль жа і публікацыі робяць сваю справу і нядрэнна робяць, не ўсе ж пасля адмены камуністычнай забароны схіліліся над запаведнымі старонкамі Борхеса і Джойса, чытаюць і перыёдыку, куды, мякка кажучы, з неахвотай пускаюць апазіцыю некамуністычную. Казка-анахранізм (мы не маем мэты ў дэталях аналізаваць сёння праграмныя ўстаноўкі ПКБ, але нельга не сказаць аб іх прывабнасці), у якую ўплецена "чырвоная ніць збавення", сыходзіць з друкаваных аркушаў. У ёй ёсць усё: і ўспамін аб мінулым, і згадка пра будучыню са светлым завяршэннем цяжкага шляху. Ёсць канкрэтыка, наўрад ці магчымая ў рэальнасці, аднак пры адсутнасці лагічнай праграмы дзеянняў цяперашніх і ўчарашніх "рэфарматараў" яна выглядае даволі зграбна, як "рэч у сабе". Разлік зразумелы – дайце згоду, будзе і вынік. Чаму "ніць збавення"? В.Новікаў тлумачыць:збавенне не за сябе і шэрагавых (ці адносна шэрагавых) камуністаў, а за элітны эшалон, які і скіраваў краіну дый партыю, адным словам, увесь народ пад адхон, у бездань галечы і вартага жалю існавання. На ўсё гэта накладваецца вопыт усходнееўрапейскіх краін, якія перажываюць сацыялістычны рэванш.

Пакуль у друку працягвалі рэгулярна з'яўляцца прагнозы наконт магчымых і ледзь ужо не створаных блокаў блізкіх па канчатковых мэтах палітычных плыняў, адбылася падзея, якой эксперты не ўдзялілі належнай увагі. З веснавога прэзідэнцкага экспрэса сышоў Генадзь Карпенка. У апошні майскі дзень Цэнтрвыбаркам прыняў да ведама яго заяву і ў лепшых традыцыях саўпартыйнай дысцыпліны просьбу Генадзя Дзмітрыевіча аб зняцці сваёй кандыдатуры задаволіў. Магічная сямёрка ператварылася ў шасцёрку, за якой з біблейскіх часоў цягнецца змрочны шлейф нядобрай славы. Не сакрэт, фігура інтэлігентнага цэнтрыста раздражняла і насцярожвала ўсіх удзельнікаў барацьбы. Ясна было і тое, што яго паспрабуюць не прапусціць у рашаючы тур. Меркавалася, гэта зробяць высокапасадныя чыноўнікі – навошта ім лішні прэтэндэнт у цэнтры. Аднак сыход Карпенкі ў цень стаў сапраўднай драмай дэмакратычнага руху. Хто цяпер паверыць у чысціню намераў дэмакратаў, учыніўшых сутаргавую мітусню вакол спіса з уласнымі дэпутацкімі подпісамі. Карпенка (што, магчыма, для яго і нядрэнны варыянт) пайшоў прыгожа.Адмоўнікі па-пілатаўску мыюць рукі перад народам. Але справа зроблена. Такое ракавое ахвярапрынашэнне не будзе доўга адгукацца. Электарат Карпенкі як фігуры канструктыўна-апазіцыйнай яшчэ не паспеў вызначыцца ў памерах, аднак наўрад ці ён адыдзе да тых, хто гэты адыход планаваў. У чэрвеньскі выбар увайшоў элемент непрадказальнасці, і зусім верагодна, што камуністы, не ўцягнутыя ў брудныя гульні, якраз і атрымаюць дадатковыя галасы. Падкрэслім, галоўнае нават не ў тых галасах, а ў раптоўным аслабленні і дагэтуль не надта моцнай пазіцыі дэмакратаў (тэрмін ужываем умоўна) – асноўных апанентаў камуністаў.

Зрэшты, крыху раней ва ўмоўных дэмакратаў быў ідэальны варыянт-шанц: Пазьняк заклікае аддаць свае галасы Шушкевічу. Меркаванне з разраду фантастычных, аднак пры падобным развіцці падзей Шушкевіч імгненна набіраў палітычную вагу і станавіўся прэтэндэнтам пад нумарам першым-другім. Цяпер (нагадаем: ініцыятарам адозвы подпісаў у падтрымку Карпенкі стала БСДГ дый іншыя прыхільнікі Шушкевіча) такое немагчыма. І зноў сітуацыя "гуляе" на Новікава.

Не ўсё спакойна ў Дацкім каралеўстве. За каго галасаваць – вось у чым пытанне. Пакуль прэм'ер угледваецца ў рубінавую цемру над старажытнымі крамлёўскімі вежамі, з усіх бакоў гучаць заявы аб немагчымасці аб'яднання расійска-беларускіх фінансаў без канстытуцыйных паправак. Складваецца ўражанне, што Масква ўсё ж вырашыла пачакаць да выбараў, што само па сабе зменіць іх вынікі. Узводзячы сваю вавілонскую вежу да нябёсаў славы, перасварыліся дэмакраты. Тандэм Пазьняк–Шушкевіч наўрад ці рэальны, абодва прэтэндэнты рушаць далей паасобку. Між тым, пры небагацці выбару "стромкая, гатычная" (паводле Васіля Быкава) фігура Пазьняка яшчэ і вельмі ўразлівая і падступная. Падчас радыё- і тэледэбатаў яго дастануць і злева, і з цэнтра. Няма экстравагантнага Аляксандра Прушынскага, затое ёсць Аляксандр Лукашэнка з прэтэнзіяй на лаўры беларускага Руцкога. Да яго яшчэ трэба будзе ўважліва прыслухоўвацца ў бліжэйшыя дні. Вось і атрымліваецца, што дакладнасць і прастата (хай і з налётам містыфікацыі) ідэй Новікава можа стаць тым чэрвеньскім магнітам, які прыцягне ўвагу і адпаведна галасы не толькі пенсіянераў і беспрацоўных, а і многіх простых людзей у паўжабрацкім стане.

Хаця нельга не ўлічыць і такі зыход: камуністы могуць страціць усе перадвыбарныя набыткі, калі апынуцца дрэннымі стратэгамі, а іх лідэр – шэрым прамоўцам. Многае вырашыцца ў электронных промнях экранаў, будзе залежаць ад магнетызму пунсовага атраманту на старонках праграмных абяцанняў.

ВАЗЬМІЦЕ НА ЗАМЕТКУ

Кандыдаты ў прэзідэнты – на тэлебачанні і радыё

ТЭЛЕБАЧАННЕ:

7 чэрвеня — А.Лукашэнка (19.00—19.40); В.Кебіч (відэаматэрыял) (20.00—20.40).

8 чэрвеня — А.Дубко (19.00—19.40); З.Пазьняк (20.00—20.40).

9 чэрвеня — С.Шушкевіч (19.00—19.40); В.Новікаў (20.00—20.40).

11 чэрвеня — В.Новікаў (20.00—20.40).

12 чэрвеня — А.Дубко (відэафільм) (13.00—13.30); А.Лукашэнка (13.45—14.15).

13 чэрвеня — С.Шушкевіч (19.00—19.30); В.Кебіч (20.00—20.40).

14 чэрвеня — А.Лукашэнка (19.00—19.40); З.Пазьняк (20.00—20.40).

15 чэрвеня — В.Новікаў (19.00—19.40); С.Шушкевіч (20.00—20.40).

16 чэрвеня — А.Дубко (19.00—19.40); В.Кебіч (20.00—20.40).

18 чэрвеня — С.Шушкевіч (19.00—19.40); А.Дубко (20.00—20.40).

19 чэрвеня — В.Новікаў (14.30—15.00).

20 чэрвеня — А.Лукашэнка (19.00—19.40); З.Пазьняк (20.00—20.40).

21 чэрвеня — З.Пазьняк (19.00—19.40); В.Кебіч (20.00—20.40).

РАДЫЁ:

9 чэрвеня — В.Новікаў (7.30—8.00).

11 чэрвеня — В.Новікаў (8.00—8.30); С.Шушкевіч (13.00—13.30).

12 чэрвеня — А.Дубко (7.00—7.30).

13 чэрвеня — А.Лукашэнка (7.30—8.00).

14 чэрвеня — З.Пазьняк (7.10—7.55).

15 чэрвеня — В.Кебіч (7.00—7.40); В.Новікаў (13.15—14.00).

16 чэрвеня — А.Дубко (7.00—7.30); З.Пазьняк (7.35—8.05).

17 чэрвеня — З.Пазьняк (7.10—7.50).

18 чэрвеня — А.Дубко (7.00—7.50); С.Шушкевіч (13.00—13.30).

19 чэрвеня — З.Пазьняк (13.00—13.35).

20 чэрвеня — В.Новікаў (7.30—8.15); А.Лукашэнка (12.30—13.00); В.Кебіч (13.05—13.35).

21 чэрвеня — С.Шушкевіч (7.30—8.15); А.Лукашэнка (12.30—13.00); В.Кебіч (13.05—13.45).

P.S. У графіку выступленняў кандыдатаў магчымы змены.

(Ул.інф.)

ДЗЕВЯТАЕ НЕБА

"Еўраньюс" — "Суперчэннэл" — "Уорлднэт" — "TV-5"

ПРАПАНОВА АБ ПЕРАМІР'І

Спецыяльны прадстаўнік ААН у Босніі прапанаваў перамір'е ваюючым бакам былой Югаславіі на 4 месяцы з магчымасцю яго працягу.

Прапанова заклікае сілы праціўнікаў адступіць на 2 кіламетры ад лініі фронту. Потым паміж ваюючымі арміямі будуць размешчаны сілы ААН. У аўторак, выступаючы перад французскай Нацыянальнай асамблеяй, прэзідэнт ЗША Біл Клінтан падтрымаў план Акашы.

ЗША НЕ ЗАПАЛОХАЕШ

Дзяржсакратар ЗША Уорэн Крыстафер заявіў, што пагрозы вайны з боку Паўночнай Карэі не спалохаюць Злучаныя Штаты.

Выступаючы ў Парыжы, ён сказаў: "Мы ўжо чулі такія ваяўнічыя прапановы ў мінулым і жадаем прытрымлівацца стабільнага курса адносна санкцый". У аўторак Паўночная Карэя зноў адхіліла патрабаванні ААН на пасяджэнні МАГАТЭ ў Вене аб доступе міжнародных інспектараў на склады ядзерных адкідаў.

НА "ДЖАЙЕНТС" УСЁ СПАКОЙНА

На стадыёне "Джайентс" у Нью-Джэрсі рабочыя заняты падрыхтоўкай да гульняў чэмпіянату свету па футболу 1994 года.

Зрабіць стадыён на 77.000 месцаў бяспечным — нялёгкая задача. Але дырэктар стадыёна Майкл Роу гаворыць, што персанал яе вырашыць, і дадае, што гарантаваць бяспеку гледачоў будзе нескладана. Плануецца павялічыць колькасць ахоўнікаў у раёне стадыёна ў 5—10 разоў у параўнанні са звычайнымі матчамі ўнутранага футбольнага першынства.

ФАШЫСТЫ СУПРАЦЬ ТУРЫЗМУ

Паводле слоў берлінскага міністра па справах моладзі, замежныя групы маладых людзей адмяняюць свае паездкі ў Германію з-за боязі нападзення расістаў.

Нядаўна на шведскую маладзёжную зборную па футболу напала група нямецкіх неафашыстаў.

ЛЯСНЫЯ ПАЖАРЫ

На астравах Іспаніі бушуюць лясныя пажары, "з'ядаючы" за тыдзень столькі лесу, колькі было знішчана за ўвесь мінулы год.

Згарэла ўжо каля 1535 га сасновага лесу. Прадстаўнікі ўлад заяўляюць, што гэта самыя вялікія пажары на астравах Міжземнага мора за апошнія некалькі год.

МОЛАДЗЬ ПЕРАД КАПІТОЛІЕМ

Амаль дзве тысячы маладых людзей з 30 краін сабраліся на лужку перад Капітоліем для ўдзелу ў маладзёжным форуме ў Вашынгтоне.

Заснаваны праграмай ААН па навакольнаму асяроддзю форум дае моладзі магчымасць абмяняцца ідэямі і знайсці рашэнне праблем навакольнага асяроддзя.

У ПАЛЕСЦІНЦАЎ – СВАЁ ТЭЛЕБАЧАННЕ

Упершыню выйшла ў эфір палесцінскае тэлебачанне.

Яго кіраўнік заявіў, што перадачы хутка ахопяць Заходні бераг ракі Іардан і сектар Газа. Два мільёны палесцінцаў, якія пражываюць у гэтых раёнах, глядзяць тэлепраграмы суседніх арабскіх краін. Ізраільскае тэлебачанне таксама перадае шмат праграм на арабскай мове.

(Працяг на 3-й стар.).

Дзяжурныя па выпуску перакладчыкі Віктар КАПАЧЭЛЬ, Андрэй СІДАРАЎ, рэдактар Якаў ЯСЭПКІН.

ПАВЕДАМЛЕННІ, АТРЫМАНЫЯ ПА КАНАЛАХ СПАДАРОЖНІКАВАЙ СУВЯЗІ "ЧЫРВОНАЙ ЗМЕНЫ"

Бізнес-клас

Вядучая рубрыкі Вера ПАЛЯКОВА
Тэл. 68-28-52

Далейшы крызіс ці рэканструкцыя?

Сусветны цэнтр аховы асяроддзя (WEC) — незалежная грамадская арганізацыя (штаб-кватэра ў Нью-Йорку), — у апошні час вельмі актыўна працуе ў краінах былога сацыялістычнага лагера. Дзейнасць цэнтра накіравана на ўкараненне сучасных метадаў аховы навакольнага асяроддзя, у прыватнасці, новых тэхналогій, што будзе садзейнічаць гарманічнаму развіццю эканомікі і грамадства. Напрыклад, выкарыстанне толькі аднаго прыстасавання (віскозіметра) у працэсе вытворчасці капронавых ніцей на Даўгаўпільскім заводзе хімвалакна дало магчымасць зэканоміць 40 тысяч даляраў за год. Да таго ж, значна палепшылася колькасць шкодных выкідаў у атмасферу і выкарыстанне праточнай вады. На жаль, такіх прыкладаў не зашмат, вось і атрымліваецца, што ў Латвіі, як, дарэчы, і на Беларусі, змяншэнне шкодных выкідаў можна чакаць пакуль толькі з-за падзення вытворчасці і скарачэння яе аб'ёмаў.

Кірмашы – кожны квартал

Падобна на тое, што Гродна, які яшчэ ў эпоху сярэднявечча славіўся багатымі кірмашамі, адраджае добрыя традыцыі. Сведчанне таго — міжнародны спажывецкі кірмаш "Бел-Поль-ЭКСПА-94", што адбыўся ў абласным цэнтры.

Тавары на любы густ прадставілі замежныя партнёры, гатовыя да супрацоўніцтва з беларускімі. Былі тут нямецкі абутак, польскія мэбля, адзенне, прадукты харчавання.

На жаль, госці аказаліся на выставе сапраўднымі гаспадарамі. З усіх запрошаных беларускіх фірм знайшлі што прапанаваць замежным партнёрам толькі чатыры: вытворча-камерцыйная кампанія "Лютана", навукова-вытворчае прадпрыемства "Рэсурс", славуты гродзенскі "Элод" і салігорская фірма "Грэйп".

І усё ж кірмаш меў поспех. Таму Прамыслова-гандлёвая палата — яго арганізатар — вырашыла праводзіць падобныя мерапрыемствы кожны квартал.

Лілія АСТРАВЕЦКАЯ.

Дзяржінспекцыя дае "дабро"

Дзяржаўная інспекцыя па каштоўных паперах выдала першую ў Беларусі ліцэнзію на права работы з прыватызацыйнымі чэкамі. Яе ўладальнікам стаў І рэспубліканскі інвестыцыйны фонд. Праўда, каб набыць правы ўдзельніка рынку каштоўных папер і пачаць абмен сваіх акцый на прыватызацыйныя чэкі, інвестфонду патрабуецца атрымаць яшчэ адну ліцэнзію. На гэты раз — ад Міністэрства па кіраванню дзяржаўнай маёмасцю і прыватызацыі.

На сённяшні дзень, яшчэ не пачаўшы работу, фонд мае свае прадстаўніцтвы ў 22 гарадах рэспублікі.

Трэба перабудаваць свядомасць

У Цэнтры падтрымкі прадпрымальніцтва "Адраджэнне і развіццё" адбыўся першы выпуск спецыялістаў рынку каштоўных папер і бірж. Курс быў арганізаваны ў рамках сумеснай праграмы па перападрыхтоўцы кадраў, распрацаванай Дзяржаўным камітэтам па знешніх эканамічных сувязях Рэспублікі Беларусь і нямецкай аўдытарскай фірмай "КПМГ" пры ўдзеле Дзяржаўнай інспекцыі Рэспублікі Беларусь па каштоўных паперах і на базе Мінскага навучальнага цэнтра Дзяржкамстата рэспублікі.

"У Беларусі пакуль што няма рэальнага рынку каштоўных папер, — сказаў начальнік аддзела ліцэнзавання рэспубліканскай Дзяржінспекцыі па каштоўных паперах Ігар Станілевіч. — Няма і спецыялістаў высокага класа ў гэтай галіне. Між тым, наша эканоміка сёння патрабуе стварэння ўласнай канцэпцыі рынку каштоўных папер, распрацаванай на ўзроўні лепшых узораў заходніх краін".

Выкладчык Прафесійнай акадэміі з нямецкага горада Хайдэнкайма прафесар Дытэр Грамлік падкрэсліў, што нельга выкарыстоўваць "пад капірку" існуючыя інструменты іншых краін без крытычнага іх разгляду. "Фінансавая сістэма Беларусі функцыяніруе яшчэ не так, як, напрыклад, у Германіі, — сказаў вучоны. — Пакуль тут рынчная эканоміка ставіць на першае месца інтарэсы асабістага плана, а грамадства — на другое. Я прапанаваў бы збалансаваны варыянт. Аднак для гэтага спачатку неабходна перабудаваць свядомасць".

БЕЛІНФАРМ.

ЭКСКЛЮЗІЎ "ЧЗ"

Станіслаў ШУШКЕВІЧ:

„Я лічу свае шанцы вельмі добрымі"

□ Лілія ГРЫНЯВЕЦКАЯ, "ЧЗ"

— Станіслаў Станіслававіч, ці займаецеся Вы сёння нечым, акрамя актыўнай передвыбарчай барацьбы,— навукай, грамадскай дзейнасцю, мемуарамі?

— Усё падпарадкоўваецца передвыбарчым мэтам. Перш за ўсё імкнуся як мага глыбей разабрацца ў тым, што ж адбываецца і што рабіць. Гэтаму падпарадкаваны ўвесь час, які ўдаецца знайсці. Напрыклад, колькі дзён таму я ездзіў у Швецыю па запрашэнню шведскага Міністэрства замежных спраў, інстытута знешнепалітычных даследаванняў. Я змог гэтаму аддаць два дні, але за гэты час я, па-першае, пабываў у Літве, меў працяглую размову па дарозе ў Стакгольм з прэзідэнтам Бразаўскасам, высветліў шэраг падыходаў літоўскіх уладаў да вырашэння эканамічных праблем. У Літве вельмі вялікія цяжкасці пераходу да рынку, але яны ідуць паслядоўна, мяняецца ўрад, мяняецца прэзідэнт, мяняецца кіруючая партыя, але ўсе ідуць да рынку. Стабілізаваны грошы. На жаль, у нашых сродках масавай інфармацыі вы не знойдзеце аналізу таго, што адбываецца ў Літве. Напрыклад, як стабілізаваны літ. Ён устойліва суадносіцца з далярам: 4 да 1. Стабілізацыйны фонд 320 млн.даляраў, як толькі нейкія маніпулятары хочуць згуляць на змяненні курса, дзяржава імгненна можа адрэгуляваць вартасць сваёй валюты. Ёсць вельмі вялікія цяжкасці ў бюджэтнай сферы, у сферы выплат, магчыма, будуць кадравыя змены, ёсць рознае бачанне прычын цяжкасцей. Але, паўтараю, курс да рыначнай эканомікі праводзяць усе. Шмат часу аддаю дэталёвай распрацоўцы выбарчай праграмы. Канцэптуальна ўсе пытанні вырашаны. Але кожны дзень я і мае калегі, якія працуюць над тэкстам, знаходзім, як яе можна палепшыць, каб праграма была больш зразумелай, прасцей...

— Станіслаў Станіслававіч, як Вы ацэньваеце свой электарат, прыкладна, які працэнт насельніцтва прагаласуе за Шушкевіча?

— Мы маем аналіз электарату. Але ўмовы, у якіх кандыдаты ідуць да выбараў, неаднолькавыя, дзяржава кідае вялікія сродкі, каб усё падпарадкаваць інтарэсам урадавага кандыдата. Я б не хацеў тлумачыць нашыя падлікі і прагнозы, мы разумеем, з кім і як трэба працаваць, але тут ёсць шалёныя перашкоды. Сёння з ранку да ночы мы бачым на тэлеэкране шаноўнага Вячаслава Францавіча, і гэта не лічыцца передвыбарчай барацьбой. Думаю, што гэта дасць свой адмоўны эфект. У той жа час за адзін толькі тыдзень даляр узрастае ад 16 тысяч зайцоў да 22-х. Што ж гэта за палітыка дзяржавы? Гэта ж банкруцтва поўнае. Мне здаецца, пачуццё меры страчана і таму, адказваючы на ваша пытанне, хачу сказаць, што лічу свае шанцы вельмі добрымі, таму што ведаю, што рабіць і як.

— Вы, бадай, адзіны палітык, які не займаецца папулізмам. Чаму?

— Магчыма, гэта мая галоўная бяда як палітыка. Але я вам скажу: нельга ўводзіць людзей у зман. Мы надрукуем поўны тэкст нашай праграмы, і за кожнае яе слова я адказваю. Урад не перастае паўтараць, што мы наўмысна не ідзём да рынку, каб людзям горш не было. Ну, ці ж можа быць яшчэ горш? 43 працэнты спаду вытворчасці, а мы ўвесь час гаворым: у нас лепш, чым у іншых. У нас горш, чым у іншых. Я прыехаў у Літву, людзі разумеюць, да чаго яны ідуць і як. У нас гэтага няма. Каб я сказаў, што мы заўтра, пасля выбрання, зробім стабільныя грошы, гэта была б хлусня, але тое, што да канца гэтага года можна спыніць інфляцыю да памераў 5-6 працэнтаў,— гэта рэальная лічба, якая падмацоўваецца разлікамі і рэальнай магчымасцю атрымаць крэдыт для стабілізацыйнага фонду. У нас цяпер даволі ёмкі прыватны капітал, многа тых, хто зарабляе на хістаннях курса. Калі не ўтаймаваць гэты працэс, мы нічога не стабілізуем. Калі прафесійна карыстацца такім фондам, то стваральнікі ваганняў будуць прайграваць, а дзяржава выйграваць. Пакуль што ў нас наадварот.

— Станіслаў Станіслававіч, так здарылася, што асноўная маса беларускіх палітыкаў мае накірунак альбо на Усход, альбо на Захад.

— Я лічу, не трэба нам ніякага накірунку. Трэба рабіць тое, што нам зручна — беларускаму народу і дзяржаве. Як у Брытаніі, дзе гавораць так: у нас няма ні пастаянных ворагаў, ні пастаянных сяброў, а ёсць пастаянныя інтарэсы. У рэшце рэшт, давайце і мы будзем гаварыць, што і ў беларусаў ёсць свае інтарэсы. Навошта нам, напрыклад, прымаць на сябе абавязкі па ўвозу толькі расійскіх аўтамабіляў, калі мы можам больш танныя і лепшыя купіць у іншай краіне? Мы можам, канешне, пайсці і на такі крок, але, калі Расія будзе ўвозіць толькі нашы "БелАЗы". Калі ласка, давайце заключым такое пагадненне, каб і нашы, і расійскія інтарэсы былі задаволены. Таму, калі ў мяне пытаюцца, якая ў мяне арыентацыя — заходняя ці ўсходняя, я адказваю: беларуская.

— Якой была Ваша рэакцыя, калі БНФ заклікаў дэмакратычных кандыдатаў зняць свае кандыдатуры на карысць Зянона Пазьняка?

— Ёсць некаторыя падыходы, якія імпануюць мне ў іншых кандыдатаў. Але я адстойваю нашу праграму і перакананы, што яна самая лепшая. Каб быць шчырым да канца, магу сказаць, што ў сэнсе нацыянальнага адраджэння я з вельмі вялікай павагай стаўлюся да праграмы Беларускага народнага фронта, а што да эканамічнай праграмы, то наша непараўнальна лепшая. Увогуле, і праграма нацыянальнага адраджэння ў нас больш памяркоўная. Але галоўная зараз эканамічная частка. Яна ў нас самая абгрунтаваная, найбольш прафесійна распрацаваная, а гэта цяпер галоўнае. Што да заявы БНФ, то яны проста недасканала ведаюць арыфметыку. У пераліку на аднаго чалавека, збіраючага подпісы, мы сабралі подпісаў у маю падтрымку больш за ўсіх. У нас, дарэчы, менш за ўсіх адсеялася. Таму я лічу, што больш падстаў у Пазьняка зняць сваю кандыдатуру на маю карысць. Я перакананы, што ў яго шанцаў значна менш. Калі ён перакананы ў адваротным, будзем спаборнічаць. Ведаеце, я ніколі не рабіў ніякіх заяў супраць астатніх кандыдатаў, я проста хачу тлумачыць перавагі нашай праграмы. У некаторых, напрыклад, наогул няма праграмы. У таго ж Лукашэнкі. Толькі заклікі: усіх паздымаем, усё зруйнуем. І тыя людзі з інтэлектуальнымі прэтэнзіямі, якія цяпер малююць яму гэтую праграму, у галіне эканомікі, мне здаецца, наўрад ці што могуць зрабіць. Тут маніпуліраваннем не абыдзешся.

— Станіслаў Станіслававіч, хто ўваходзіць у ваш ценявы кабінет, хто, у выпадку вашай перамогі, якія партфелі атрымае?

— Аналізуючы артыкулы, выступленні, я пераконваюся, што, відавочна, самай лепшай кандыдатурай на пасаду прэм'ер-міністра з'яўляецца Станіслаў Антонавіч Багданкевіч — высокаадукаваны эканаміст і банкір, і я разумею ўмовы, у якіх ён знаходзіцца, у фінансавай галіне ён знаходзіцца ў такіх умовах, як я ў палітычнай — у Вярхоўным Савеце.

— Вы яму прапанавалі, і ён даў згоду?

— Лічыце, што так. Я яго пераканаю. Мы практычна стаім на адной платформе. Наш першы крок — гэта стабілізацыя грошай. З дэпутатаў трэба мець на ўвазе Новіка Уладзіміра Уладзіміравіча, Аламліева Віктара Пятровіча, Заблоцкага Уладзіміра Мікалаевіча, Саснова Аляксандра Віктаравіча і шэраг іншых. Дастойных вельмі многа, але здольных займацца канкрэтнымі пытаннямі значна менш. Я кажу толькі пра эканоміку. Што да культуры, навукі, адукацыі, тут пытанне нескладанае, і не трэба на ўсім ранейшым ставіць крыж, таму што ў няпростых умовах працуюць людзі. А ўвогуле, у нас ёсць ценявы кабінет цалкам.

— У свой час Вас называлі «спадар кампраміс». Ці не адчулі Вы апошнім часам патрэбнасць шукаць палітыку, альтэрнатыўную кампрамісу?

— Альтэрнатывы палітыцы згоды і кампрамісу няма. Але не можа быць кампрамісу з сумленнем і не можа быць эклектычнага спалучэння розных паняццяў. Інакш атрымаецца гэтак, як у нашага ўрада: мы за аб'яднанне грашовых сістэм, за скасаванне нацыянальнага банка і адначасова за суверэннасць Беларусі. Іншымі словамі, мы за тое, каб над галавой было паўметра вады, але каб мы не сталі тапельцамі. Павінен жа быць здаровы сэнс. Яшчэ раз скажу: не можа быць кампрамісу як эклектычнага набору супярэчнасцяў, але можа быць прынясенне ў ахвяру пэўнай пазіцыі на пэўны тэрмін. Каб гэта толькі не пярэчыла прынцыповым падыходам. У той жа час трэба добра ўсведамляць, што ў грамадстве жывуць людзі з рознымі поглядамі, і зневажаць іх чалавечую годнасць нельга. Імкнуцца ўзгадняць некаторыя падыходы абавязкова трэба.

— Станіслаў Станіслававіч, у выпадку перамогі, палітыку, накіраваную на пабудову якога грамадства, Вы будзеце праводзіць?

— Я б не хацеў ужываць гэтыя словы наогул: капіталізм, сацыялізм. Я б хацеў, каб мы абапіраліся ў значнай ступені на прыватную маёмасць. Дзяржава павінна ажыццявіць такі метад кіравання, які прывёў бы да таго, каб уласнікамі сталі 60-70 працэнтаў насельніцтва.

— У якія тэрміны гэта магчыма зрабіць і пажадана безбалюча?

— Адразу хачу сказаць, безбалюча гэта не бывае. Сёння сядзіць плойма бюракратаў, яны страцяць свае цёплыя месцы, таму што іх работа не патрэбна, відавочна, што ім будзе балюча. Сёння ў нас генералаў, як у краіне з ваеннай дыктатурай. Такая плойма, што страшна ўявіць. У той жа час, звычайны афіцэр прыгнечаны і прыніжаны і шанцаў у яго на кватэру, на людскае жыццё вельмі мала, таму што пакуль жа ўсіх начальнікаў накорміш! Навошта такое войска генералаў? Такой колькасці генеральскіх пасад не будзе, значыць, для некага будзе балюча. На маю думку, трэба будаваць прававое грамадства, калі ўласнасць належыць большасці насельніцтва, калі кожны чалавек можа стаць уласнікам і, абапіраючыся на сваю ўласнасць, а не толькі на сацыяльныя гарантыі дзяржавы, быць спакойным за заўтрашні дзень.

— Дзякую за інтэрв'ю.

ЛЁСЫ ЛЮДСКІЯ

Рэдка могуць сустрэцца гэтыя дзяўчаты. Людміла ШЫМАНКА (на здымку злева) жыве ў вёсцы Пялішча Камянецкага раёна, а Наталля БУРАК і Кацярына КІРЫЧУН — у Брэсцкім раёне. Усе — інваліды з дзяцінства, а гэта значыць дабрацца ім адна да адной — цэлая праблема. На таксі ніякай пенсіі не хопіць, пра аўтамабіль жа з ручным кіраваннем застаецца толькі марыць. І толькі ў пісьмах расказваюць сяброўкі пра сваё жыццё–быццё. Ну, а ўжо калі давядзецца сустрэцца, як у гэты раз,— радасці няма канца.

Фота Эдуарда КАБЯКА, БЕЛІНФАРМ.

ТОЛЬКІ ЛІЧБЫ

Без будана і з міленькім не рай

Віцебская вобласць, адзіная ў рэспубліцы, так і не дасягнула даваеннага колькаснага складу насельніцтва. Паводле прагнозу спецыялістаў, становішча не палепшыцца ў бліжэйшыя пяць гадоў. Горш таго, назіраецца адмоўны натуральны прырост: смяротнасць пачала перавышаць нараджальнасць.

Галоўная прычына гэтай з'явы — неспрыяльнае развіццё шлюбна-сямейных адносін. У цэлым па вобласці на 100 зарэгістраваных шлюбаў прыходзіцца 44 скасаваныя, прычым 83 працэнты з разведзеных сям'яў прыпадае на гарады.

Найбольш высокі каэфіцыент шлюбаскасавання адзначаецца ў Полацку і Наваполацку. У гэтых гарадах, а таксама ў Віцебску і Оршы, размешчана больш 80 працэнтаў прамысловага патэнцыялу Віцебшчыны. Цяпер жа вытворчасць, будаванне жылля і дашкольных дзіцячых установ пачалі рэзка скарачацца, што і выклікала дадатковыя матэрыяльныя і маральныя цяжкасці ў маладых сем'ях.

Выпрабаванні на сям'ю не вытрымліваюць і многія ваеннаслужачыя, што звальняюцца ў запас і папаўняюць армію матэрыяльна незабяспечаных людзей. У апошні час яны ўсё больш далучаюцца да 35 працэнтаў маладых сем'яў, якія не толькі не маюць даху над галавой, але ўсё больш страчваюць надзею некалі яго атрымаць.

Яўгенія ВІЦЬБА.

ПРАЦЯГ ТЭМЫ

"Не хочам, не будзем" — не аргумент...

У № 51 "Чырвонай змены" загадчык кафедры дзіцячых інфекцыйных хвароб Мінскага медыцынскага інстытута, галоўны дзіцячы інфекцыяніст Міністэрства аховы здароўя Беларусі Анатоль Архіпавіч Астапаў распавядаў аб неабходнасці рабіць дзецям прышчэпкі супраць дыфтэрыі. Сёння мы даём слова Ларысе Рыгораўне Іганавай, намесніку галоўнага ўрача па медыцынскай частцы 11–й дзіцячай паліклінікі г.Мінска, якая працягвае гэту тэму з пункту гледжання ўрача–практыка.

Наша паліклініка знаходзіцца ў адным з новых мікрараёнаў беларускай сталіцы — ва Уруччы. На ўліку у ёй — звыш 18 тысяч маленькіх мінчан. Без перабольшання скажу, што праблема імунізацыі дзіцячага насельніцтва — адна з галоўных у нашай рабоце. "Ці рабіць прышчэпкі дзіцяці?", "Калі лепш гэта зрабіць?", "Ці не пашкодзіць яму прышчэпка?" — гэтыя пытанні нам даводзіцца чуць штодня. І гэта зразумела, бо бацькі баяцца, каб з іх дзецьмі не здарылася нічога кепскага. Але часам гэтае кепскае бачаць зусім не ў тым. Дык чаго ж больш ад прышчэпак — карысці ці шкоды. Звернемся да лепшага крытэрыя ісціны — практыкі. Ва ўтаймаванні эпідэмій, інфекцый галоўная роля належыць менавіта імунізацыі насельніцтва. За апошнія дзесяцігоддзі, калі планамерна праводзіліся прафілактычныя прышчэпкі на тэрыторыі былога СССР, удалося амаль на нішто звесці поліяміэліт, дыфтэрыю, слупняк, а воспу наогул ліквідаваць на зямным шары. Але вось настаў час, калі, насуперак развжнаму сэнсу, у сродках масавай інфармацыі з'явіліся матэрыялы, якія ганьбяць прышчэпачныя вакцыны, што выпрабляюцца ў нашай дзяржаве. Асаблівай крытыцы падвяргаецца рэчыва, якое прымяняецца ў якасці кансерванту (размова ідзе пра мертыялят), які нібыта выклікае непажаданыя рэакцыі арганізма і ў іншых краінах не прымяняецца. Але практыка паказала, што нараканні былі неабгрунтаваныя. За станам і якасцю прышчэпачнага матэрыялу вядзе назіранне санітарна-эпідэміялагічная служба горада. На кожную незвычайную рэакцыю пасля прышчэпкі падаецца экстраннае паведамленне ў СЭС. Калі іх колькасць перавышае 3-5 прышчэпленых з адной серыі, то далейшае правядзенне прышчэпак гэтай серыі спыняецца. Вакцыны вывучаюцца і ў далейшай рабоце не прымяняюцца. Зарубежныя вакцыны, якія паступаюць у апошні час да нас па лініі гуманітарнай дапамогі, не менш рэактагенныя.

Многія бацькі непакояцца, што прышчэпка іхняму дзіцяці можа быць зроблена шпрыцам, які ўжо быў выкарыстаны ў іншых мэтах, і дзіця можа інфіцыравацца СНІДам ці вірусным гепатытам. Магу запэўніць з поўнай адказнасцю, што ў нашай паліклініцы, думаю, што і ў іншых таксама, прышчэпкі дзецям робяць толькі аднаразовымі шпрыцамі і іголкамі, у чым бацькі могуць пераканацца самі, праверыўшы цэласнасць упакоўкі. І яшчэ, у мэтах кантролю за правядзеннем прафілактычных прышчэпак бацькамі, спынілі іх правядзенне ў дзіцячых садках. У далейшым і школьнікам таксама прышчэпкі будуць праводзіцца толькі ў паліклініцы ў зручны для ўсіх час, нават у суботу, і бацькі могуць пераканацца ў якасці, правільнасці праводзімых прышчэпак.

Але нягледзячы на тое, што мы вядзём вялікую растлумачальную работу аб неабходнасці прышчэпак ад згубных інфекцый, большасць бацькоў легкадумна ставіцца да гэтага пытання і адмаўляецца ад правядзення прышчэпак. Многія дзеці маюць часовыя і працяглыя медыцынскія проціпаказанні па стану здароўя. Такім чынам, утварылася вялікая праслойка людзей, у якіх адсутнічае імунітэт да вышэйназваных захворванняў.

Што мы маем на сённяшні дзень? Рост захворванняў дыфтэрыяй, коклюшам, слупняком, поліяміэлітам, адзёрам. Некаторыя выпадкі маюць смяротны зыход. Колькі трывог выклікаюць захворванні насаротаглоткі дзяцей, якім не зроблены прышчэпкі супраць дыфтэрыі да ўстанаўлення дакладнага дыягназу. Пакутуюць і медработнікі, і бацькі. 9 дзяцей нашага мікрараёна знаходзіліся на прэвентыўным лячэнні ў дзіцячай інфекцыйнай бальніцы з падазрэннем на дыфтэрыю зева. На шчасце, усё скончылася добра. А пазбегнуць усяго гэтага было б магчыма, калі б у свой час была зроблена прышчэпка. Моцная рэакцыя ў дзяцей на прышчэпкі назіраецца вельмі рэдка. А невялікае павышэнне тэмпературы, недамаганне на працягу дня — гэта нармальная рэакцыя на правядзенне прышчэпкі — імунны адказ.

Думаю многіх бацькоў хвалюе і такое пытанне: "Калі лепш пачынаць рабіць прышчэпкі?" Шматгадовы вопыт даў магчымасць устанавіць аптымальныя тэрміны правядзення прышчэпак. На 3-і — 5-ы дзень жыцця ў раддоме дзіцяці робяць першую прышчэпку супраць туберкулёзу. Калі дзіця здаровае, то з 3-х месячнага ўзросту яму робяць прышчэпкі адразу супраць дыфтэрыі, коклюшу, слупняку і поліяміэліту і, як правіла, пераносіць іх добра. У год робіцца прышчэпка супраць адру. Штогод праводзіцца кантроль дзеяння туберкулёзнай прышчэпкі — рэакцыя Манту. І ў далейшым прышчэпкі праводзяць згодна з календаром прышчэпак. Адказнасць за своечасовае правядзенне прафілактычных прышчэпак і выпрацоўку імунітэту супраць пэўных інфекцый і тым самым за здароўе і жыццё дзяцей кладзецца ў першую чаргу на іх бацькоў.

Сёння эпідэміялагічная абстаноўка ў рэспубліцы настолькі складаная, што аргументы "не хачу", "не буду", "паглядзім" сур'ёзна не ўспрымаюцца. Толькі па стану здароўя, калі ёсць сур'ёзныя адхіленні, участковым урачом, разам з імунолагам і бацькамі складаецца індывідуальны план правядзення прышчэпак. Трэба памятаць, што аслабленым дзецям прышчэпкі неабходна праводзіць у першую чаргу. Зразумела, прышчэпка не можа быць зусім бяскрыўднай для дзіцяці. Гэта сур'ёзнае імунагеннае ўмяшанне, але пакуль у свеце няма іншага спосабу абараніць дзяцей ад небяспечных інфекцый.

Сёння, калі наша рэспубліка зведвае велізарныя эканамічныя цяжкасці, а медыкам нялёгка прыходзіцца з-за адсутнасці медыкаментаў, пры велізарных патоках бежанцаў, якія надзвычай ускладняюць эпідэміялагічную абстаноўку, адмова ад прышчэпак — гэта велізарная рызыка для здароўя, а часам і для жыцця.

ПАШТОВАЯ СКРЫНКА

Не страціць мінулае

Чалавецтва імкнецца да ўсеагульнай інтэграцыі. Гэтая выснова сама па сабе разумная і бясспрэчная. Але ці магчыма гэта зараз? Палац не можа быць пабудаваным на нетрывалым фундаменце. І цяпер было б найвялікшай памылкай, трагедыяй, не ўладкаваўшы ўласнае жыццё, адносіць сябе, як кажуць, ці да Еўропы, ці да Расіі.

Страціць тое, чаго продкі дабіваліся стагоддзямі, за што склалі свае галовы самыя адданыя сыны сваёй Бацькаўшчыны. Мы павінны заявіць аб сабе, як пра народ, які мае велізарную спадчыну, багатую гісторыю, які падарыў свету шмат выдатных людзей. І, калі мы здольны на адраджэнне, толькі тады мы будзем падрыхтаваны да ўступлення ў міжнародную супольнасць на роўных з усімі правах.

Сучаснае становішча Беларусі вельмі часта параўноўваюць з купалаўскім часам. Не толькі таму, што мы сутыкнуліся з тымі ж матэрыяльнымі цяжкасцямі, але і ў агульнай патрэбе духоўнага адраджэння.

Гісторыя, якая шмат часу ляжала на паліцах кнігасховішчаў, страсае пакрыху пыл са сваіх старонак і даносіць да нас факты, якія сведчаць аб гераічных подзвігах нашых продкаў. Зусім нядаўна споўнілася 130 гадоў з дня паўстання пад кіраўніцтвам Кастуся Каліноўскага. Ці бачылі вы, як адзначалася гэта падзея ў нашай краіне? Не? Я таксама. Чула толькі, што ў Вільні адзначалася ўрачыста. Чаму мы не шануем продкаў? Чаму ў нас ёсць Сувораўскае вучылішча і ніводнага помніка нацыянальным героям? Мы помнім тых, хто прымусіў зямлю нашу насыціцца крывёю, а тых, хто абараняў, не ведаем. З'яўляецца жудасная думка: на свеце не засталося беларусаў. Знішчаны ў корані тыя ліцвіны, што былі абаронцамі сваёй краіны; дакладней, засталося іх вельмі мала. А ці шмат значыць гэтая купка ў натоўпе людзей, якія не ведаюць, як ім называцца? Натуральна, што шмат. Інакш мы не існавалі б ужо зараз. Прааналізуйце гісторыю. Колькі ні знішчаюць беларусаў: гадамі, стагоддзямі, а хоць маленькая частка ды застаецца. І, калі наканавана нашаму народу жыць, няўжо ж скончым сваё існаванне, не падумаем аб сабе і не зробім нічога нават зараз, калі маем магчымасць?

Галіна САРАЙКІНА.

Дэмакратыя набірае сілу

Калі меркаваць па закліках і транспарантах, якія лунаюць на мітынгах і дэманстрацыях, паслухаць прамовы ў Вярхоўным Савеце такіх народных дэпутатаў, як Гец, Жукоўскі і іншых ветэранаў, то ўсе ўдзельнікі Вялікай Айчыннай вайны гарой стаяць за зварот да мінулага, камуністычную дыктатуру і казарменны сацыялізм. Але гэта далёка не так. Ёсць нямала ветэранаў вайны і працы, якія ўсведамляюць памылковасць марксізму-ленінізму, нялюдскасць класавых падыходаў бальшавізму, рэпрэсіўнасць сталіншчыны, нікчэмнасць і бяздарнасць брэжнеўшчыны. Пра гэта сведчыла і вечарына, якая 31 мая адбылася ў Доме літаратара з нагоды 50-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Яе ўдзельнікамі былі тыя ветэраны вайны і працы, якія стаяць за дэмакратыю, рэфармаванне эканомікі і грамадства, за нацыянальнае адраджэнне, суверэнітэт і незалежнасць Рэспублікі Беларусь.

Адкрыў вечарыну старшыня новага грамадскага руху "Беларускае дэмакратычнае згуртаванне ветэранаў" пісьменнік Артур Вольскі. Затым выступілі ўдзельнікі вайны, якія дзяліліся сваімі ўспамінамі, чыталі свае творы. З вялікай цікавасцю былі выслуханы выступленні Аляксея Русецкага, Міколы Аўрамчыка, Паўла Пруднікава, Петруся Макаля, Марка Смагаровіча і іншых. На вечарыне таксама выступіў з прамовай кандыдат у прэзідэнты Зянон Пазьняк.

Урачыстасць завяршылася ўскладаннем кветак да помніка-абеліска на плошчы Перамогі.

Яўхім ІВАНОВІЧ.

КУР'ЕР "ЧЗ"

Хто вінаваты ў павышэнні цэн?

У Доме ўрада адбылося чарговае пасяджэнне Прэзідыума Савета Міністраў, на якім абмеркаваны шэраг важных пытанняў сацыяльна–эканамічнага жыцця рэспублікі.

Кіраўнік урада Вячаслаў Кебіч, які выступіў на пасяджэнні, рэзка асудзіў маючыя месца факты неабгрунтаванага, без ведама Савета Міністраў, павышэння цэн на некаторыя тавары штодзённага попыту. Прычым, падкрэсліў прэм'ер-міністр, такое павышэнне часта адбываецца ў тых населеных пунктах і ў тыя дні, калі туды прыязджаюць для сустрэч з насельніцтвам, працоўнымі калектывамі члены ўрада. У якасці прыкладу быў прыведзены Навагрудак, у магазінах якога "раптоўна" паявіўся цукар па цане 16 тысяч рублёў за кілаграм. У вёсцы Любча Навагрудскага раёна ў час знаходжання там аднаго з намеснікаў кіраўніка ўрада цэны на ручнікі "раптам" падскочылі з 12 да 36 тысяч рублёў.

Такія факты назіраліся ў Полацку, іншых месцах. Усё гэта выклікае законнае незадавальненне насельніцтва, хоць урад, калі разабрацца аб'ектыўна, у гэтым павышэнні цэн не вінаваты. Тут у наяўнасці не эканамічныя, а хутчэй палітычныя прычыны. Выказаныя ж на пасяджэнні спасылкі на камерцыйныя структуры, якія, маўляў, маюць права самі вызначаць цэны на свае тавары, Вячаслаў Кебіч назваў непераканаўчымі, таму што гандаль імі адбываецца ў асноўным у дзяржаўных магазінах. "Гэта або элементарная неабдуманасць мясцовых выканаўчых органаў, або, што яшчэ горш, правакацыя супраць урада",— заявіў Старшыня Савета Міністраў. Ён даручыў адказным работнікам Саўміна, а таксама Міністэрства гандлю тэрмінова выехаць на месцы, разабрацца з сітуацыяй і прыцягнуць да адказнасці вінаватых.

Метрабудаўнікі абяцаюць парадаваць...

Нягледзячы на шматлікія праблемы, метрабудаўнікі, магчыма, парадуюць у гэтым годзе мінчан і гасцей сталіцы ўводам новай лініі.

Ужо ў снежні яны плануюць пракласці на тры кіламетры пуці для паяздоў ад станцыі "Фрунзенская" да "Пушкінскай" і пачаць падрыхтоўчыя работы па пракладцы "падземкі" да станцыі "Заходняя". А калі не ўзнікнуць новыя цяжкасці, то ў наступным годзе яны абяцаюць дапамагчы і тым, кто жыве ў раёне аўтазавода. Сюды будзе пракладзены маршрут ад станцыі "Трактарны завод".

Паводле слоў начальніка будаўнічага ўпраўлення "Мінскметрабуд" Віктара Гамзакова, цяпер вядзецца будаўніцтва чатырох з пяці станцый і пяці перагонных тунеляў. Хоць з-за адсутнасці сродкаў на набыццё неабходных шпал, канструкцый і іншых матэрыялаў тэхніка выкарыстоўваецца толькі на 60—70 працэнтаў.

БЕЛІНФАРМ.

Спатканне з радзімай

З'езд палякаў — былых жыхароў Гродна, вымушаных у розныя часы і па розных прычынах пакінуць родны горад, адбыўся ў абласным цэнтры.

Па розных кутках свету, ад суседняй Польшчы да далёкай Амерыкі, раскідаў іх лёс. Запрашэнне на з'езд дазволіла многім з іх упершыню за доўгія гады наведаць радзіму. Госці пазнаёміліся з сённяшнім Гродна, з дзейнасцю Саюза палякаў Беларусі, пабывалі ў Навагрудку, Скідалі, шматлікіх прынёманскіх вёсках, дзе калісьці нарадзіліся і жылі. Многія спаткалі даўніх сяброў і знаёмых.

— Мы, гродзенскія эмігранты, з'яўляемся найлепшымі пасламі нашага горада, дзе б ні жылі. Мы беражом у сэрцах любоў да радзімы і дзелімся ёй з усімі, хто побач, — так акрэсліў свае пачуцці да Гродна адзін з удзельнікаў з'езда.

Лілія АСТРАВЕЦКАЯ.

Каб мяжа не падзяляла

Аказваецца, мяжа можа не толькі падзяляць, але і аб'ядноўваць людзей. Гэта засведчылі Дні культуры Латвіі, якія прайшлі ў Віцебску.

Злучаюць Віцебшчыну і Латвію не толькі Заходняя Дзвіна—Даўгава, але і пэўныя традыцыі ў галіне культуры, якія ўсталяваліся з гадамі. Адкрыліся Дні ў Беларускім дзяржаўным акадэмічным тэатры імя Я.Коласа, затым урачыстасці працягваліся на беразе Заходняй Дзвіны—Даўгавы.

На лодцы – у ...прыбіральню

Састарэлыя і безабаронныя жыхары, якія жывуць на 7–й Садовай вуліцы ў Віцебску, хутка будуць дабірацца да прыбіральні на лодцы.

Жывуць яны ў барачнага тыпу дамах, дзе ўсе выгоды былі на вуліцы. Зараз маладзейшыя ды спрытнейшыя парабілі сабе ў кватэрах уласныя туалеты (хочаш ...—умей круціцца). Да таго ж, знеслі грамадскую прыбіральню, каб, прабачце, не смярдзела. А састарэлым і інвалідам начальнік ЖЭУ прапанаваў хадзіць па патрэбе аж да рэчкі Віцьба. Адно — далёка, а другое — што калі паводка?

Уладзімір МІХНО.

ДЗЕВЯТАЕ НЕБА

ПРАМОВА КЛІНТАНА

Амерыканскі прэзідэнт Біл Клінтан выступіў з прамовай перад французскім урадам.

Ён закрануў шэраг праблем: вайну ў Босніі, пытанні фінансавай дапамогі афрыканскім дзяржавам, дзе ідуць баявыя дзеянні. Клінтан падкрэсліў неабходнасць правядзення рэформ у Еўропе, адкрыцця рынкаў, куды можна было б экспартаваць тавары.

ЗЕМЛЯТРУС У КАЛУМБІІ

У Калумбіі адбыўся моцны землятрус. Згодна з афіцыйнымі звесткамі, загінулі 64 чалавекі, прапала без вестак 500 чалавек.

У выніку моцных штуршкоў 2 вёскі практычна сцёрты з карты зямлі. Каля 2000 жыхароў засталіся без даху над галавой. У агульнай складанасці ў раёне катастрофы жыве каля 11.000 жыхароў. У Калумбію прыбыў верталёт для правядзення выратавальных работ.

ДЗЕЦІ З РУАНДЫ

Каля 100 дзяцей былі эвакуіраваны з Руанды ў Італію і Францыю.

Па ініцыятыве італьянскіх улад, а таксама Чырвонага Крыжа дзеці былі адпраўлены на лячэнне.

БЕРЛУСКОНІ СУПРАЦЬ ТЭЛЕБАЧАННЯ

Новы кіраўнік урада Італіі Берлусконі выступіў супраць італьянскага тэлебачання.

Ён папракнуў дзяржаўнае тэлебачанне ў тым, што яно заўсёды прытрымлівалася праўрадавай пазіцыі ў адрозненне ад прыватных інфармацыйных станцый.

НА ЗАМЕТКУ ШУКАЛЬНІКАМ СКАРБАЎ

Буйны скарб сярэбраных манет элінскага перыяду знойдзены ў Ізраілі ля пабярэжжа Хайфы. Яго вага 41 кілаграм.

Гэтыя манеты, вядомыя пад назвай тэтрадрахмы, былі адчаканены ў Пафосе ў 145 г. да н.э. у час праўлення імператара Пталамея VI Філаметара.

ДАМАЎЛЯЮЦЦА І КАМУНІСТЫ З ДЭМАКРАТАМІ...

У Венгрыі распачаліся перамовы паміж сацыялістычнай партыяй і Саюзам свабодных дэмакратаў.

Яны праходзяць у Будапешце. Лідэры сацыялістычнай партыі (былой камуністычнай) і дэмакраты, магчыма, знойдуць агульную мову, таму што ў гэтым выпадку абедзве плыні атрымаюць яшчэ большую падтрымку насельніцтва.

БОЙКА Ў ПАРЛАМЕНЦЕ

У парламенце Тайваня рознагалоссі дайшлі да такой ступені, што адна з удзельніц пасяджэння, якая прадстаўляла ўрадавую партыю, пабіла сваю калегу з апазіцыі.

Бойка распачалася прама за трыбунай, у ёй прынялі ўдзел яшчэ некалькі жанчын. Вынік сумны: яны выключаны з парламента.

ПАВЕДАМЛЕННІ, АТРЫМАНЫЯ ПА КАНАЛАХ СПАДАРОЖНІКАВАЙ СУВЯЗІ "ЧЫРВОНАЙ ЗМЕНЫ"

ЭСТЭТЫЧНАЯ СТУДЫЯ

Утаймаванне... Шэкспіра

□ Майя ШЭНДРЫК, "ЧЗ"

Гастролі для тэатра — гэта заўсёды падзея. Гастролі ў сталіцу для правінцыяльнага тэатра — гэта падзея ўдвая.

Не ведаю, кім пісаны гэтыя законы, але, выязджаючы на гастролі ў сталічны горад, усе правінцыяльныя тэатры на сваёй гастрольнай афішы аддаюць перавагу "славутым" імёнам-драматургам — Шэкспір, Лопэ дэ Вега, Чэхаў, О'Ніл. Бадай, і пералічыш усе тэатральныя трупы, якія хаця б раз у жыцці не звярнуліся да творчасці сусветных "мэтраў". Не сталі ў гэтым сэнсе выключэннем і апошнія гастролі ў Мінску Магілёўскага абласнога тэатра драмы і камедыі імя Дуніна-Марцінкевіча з Бабруйска. На суд сталічнага гледача бабруйчане прывезлі "Утаймаванне свавольніцы" Шэкспіра і "Каханне пад вязамі" О'Ніла.

Адразу адзначу, напэўна, самую непрыемную для артыстаў дэталь гастроляў — напаўпустая зала Мінскага тэатра юнага гледача. Ні зручны час паказу спектакляў, ні чыста сімвалічная цана білетаў, ні нават Шэкспір не змаглі, у рэшце рэшт, запоўніць глядзельную залу.

Шчыра кажучы, Мінск — горад не вельмі "памешаны" на тэатры, а таму гастролі артыстаў з правінцыі заўсёды паспяхова вырашалі праблему "лішняга білеціка". Тым простым спосабам, што гэтых самых "лішніх білецікаў" звычайна аказвалася значна больш, чым тых другіх, якія аказваліся "ахопленымі".

Але вернемся да Магілёўскага тэатра. Зразумела, жаданне тэатра з правінцыі "ўразіць" збалаваную сталічную публіку, аднак... не заўсёды жаданне і магчымасці супадаюць. На жаль, наяўнасць імені Шэкспіра на афішы яшчэ не гарантуе высокага выканаўчага ўзроўню на сцэне. "Утаймаванне свавольніцы" Шэкспіра ставілася шмат разоў на самых розных сцэнах самых розных гарадоў, і калі рэжысёр уключае п'есу ў свой пастановачны план, трэба думаць, ім знойдзены нейкі новы варыянт яе рашэння, не падобны на ўсе астатнія. Калі ж ён вырашыў звярнуцца да гэтай камедыі Шэкспіра дзеля самога імя Шэкспіра, асноўнай яго задачай становіцца, як кажуць "не нашкодзь". Не магу сказаць, што спектакль бабруйчан вызначаўся цікавым рэжысёрскім рашэннем і "дасканалай" тэхнікай. Усе так званыя рэжысёрскія прыёмы маюць "доўгую бараду". Не вельмі цікавае афармленне, прапанаванае мастаком, мізансцэнічна выкарыстоўваецца вельмі бедна, без фантазіі, а якая абавязкова патрэбна драматургіі Шэкспіра.

Уважліва гляджу ў праграму спектакля і вачам сваім не веру. Пастаноўшчык пластыкі, яго асістэнт, нават балетмайстар — усе яны "задзейнічаны" ў спектаклі, у якім бляклаcць мізансцэнічнай геаграфіі арганічна "дапаўняе" невыразнасць пластыкі галоўных герояў.

Не ведаю, хто і калі ўпершыню прыйшоў да гэтай люмпенскай высновы — чым гучней, тым больш смешна. Стваральнікі спектакля "Утаймаванне свавольніцы", як ні дзіўна, стараліся менавіта крыкам выклікаць у гледача смех, зусім забыўшыся пра тое, што дыялогі ў Шэкспіра настолькі дасціпныя, што выканаўцам застаецца толькі дакладна данесці іх да гледача, нават не нагружваючы іх "уласнымі знаходкамі". Дастаткова прыгадаць цудоўную экранізацыю яшчэ адной камедыі Вялікага Вільяма — "Шмат шуму з нічога", — якая ў нечым падобна на "Утаймаванне..." Розніца толькі ў тым, што ў першай героі "ўтаймоўваюць" адзін аднаго, а ў другой "утаймаванне" адбываецца з аднаго боку. Слоўныя дуэлі ў гэтым фільме пабудаваны без перабольшвання, цудоўна, у поўнай адпаведнасці жанру. На жаль, спектакль з гэтай мэтай не справіўся. Безумоўна, трэба аддаць належнае акцёрам, якія не бачаць сябе збоку, і выконваюць сваё "сола" згодна з пастаўленай рэжысёрам задачай. Але сола гэтае было амаль увесь час фальшывым. І калі параўнаць спектакль з аркестрам, то можна сказаць, што апошні быў проста пазбаўлены вопытнага дырыжора.

Магчыма, і не трэба было бабруйчанам "сатрасаць" сталічнага жыхара Шэкспірам, а перагледзець свой рэпертуар і, магчыма, знайсці больш прафесійны ва ўсіх адносінах спектакль. Праўда, трэба сказаць пра тое (і гэта немалаважна), што прывезены ў Мінск рэпертуар падрыхтаваны "галоўнымі" ў прамым сэнсе гэтага слова людзьмі ў тэатры — яго галоўным рэжысёрам Георгіем Несцерам ("Утаймаванне свавольніцы") і дырэктарам Людмілай Падбярозкінай ("Каханне пад вязамі"). Магчыма, творчыя амбіцыі аказаліся мацней за думкі пра будучае свайго тэатра. Бо ў рэпертуарным плане, з якім я пазнаёмілася невыпадкова, ёсць шмат цікавых п'ес. Ва ўсякім разе, не настолькі "згвалтаваных" тэатрамі ўсіх краін і народаў, як творы Шэкспіра і О'Ніла. Можа варта было звярнуцца гастралёрам-бабруйчанам да сталічных жыхароў праз М.Чарота або М.Гарэцкага, якія таксама значацца ў рэпертуары і якія з'яўляюцца не меншым гонарам беларусаў, чым Шэкспір усіх зямлян.

Увогуле, тэатры перажываюць сёння, магчыма, самыя складаныя свае часы, калі агульная беднасць краіны ў першую чаргу адбіваецца на культуры. Правінцыяльнай асабліва. Аднак як бы там ні было, а падаткаплацельшчыкамі ўсё роўна застаёмся мы з вамі, гледачы. І хочацца, каб у тэатры было на што паглядзець.

ЮБІЛЕІ

"Мая пявучая маці – Беларусь..."

Пра сваю краіну–Бацькаўшчыну мог і мае права сказаць так шчыры беларус, свядомы патрыёт і годны, адданы ёй сын. Гэта словы беларускага паэта, знакамітага песняра-песенніка Авяр'яна Дзеружынскага, якому ў цудоўныя чэрвеньскія дні спаўняецца семдзесят пяць гадоў.

Узрост паважаны і шаноўны!.. І спявае душа, няўрымслівае сэрца не просіць спакою. Памятаю добра Авяр'яна ў самым росквіце маладосці, пад час працы ў рэдакцыі "Чырвонай змены", калі ён па выкліку тагачаснага рэдактара Івана Матыля прыехаў з эвакуацыі, з Яраслаўля ў толькі што вызвалены Мінск і ўзначаліў аддзел рабочай моладзі. Авяр'ян быў ужо вопытны і пладавіты журналіст, бо ў яго за плячамі — Магілёўскі газетны тэхнікум і Мінскі інстытут журналістыкі, які паспяхова быў скончаны ў 1941 годзе. Авяр'яну Дзеружынскаму перад самай вайной давялося крыху папрацаваць у баранавіцкай "Сялянскай газеце". А ў вайну — чатыры гады ў тыле, у рэдакцыях газет Сібіры і Расіі.

Між чырваназменаўцаў Авяр'ян слыў таварыскасцю, "душой нарасхрыст", быў дасціпны апавядальнік і вясёлы жартаўнік. Там, дзе з'яўляўся Авяр'ян, заўсёды ўзнікаў добры настрой, усталёўвалася вясёлая атмасфера і своеасаблівы песенны настрой.

Песня — яго стыхія, яго любоў і радасць, нязменны спадарожнік творчага ўздыму і натхнення.

Сам Авяр'ян прызнаецца, што з маленства палюбіў песні, якіх багата ведалі ў роднай вёсцы Хляўно, на Кармяншчыне, і ён, малеча-падшыванец, быў у гурце хлопцаў і дзяўчат, якія збіраліся ранняй вясной на пагорку, над Сожам, дзе снег раставаў раней, дзе прыгравала ласкавае сонейка і ладзілі гульні, спявалі песні-вяснянкі.

Мы з Авяр'янам працавалі ў "Чырвонцы" разам каля пяці гадоў. І я не памятаю, каб ён калі расказваў пра сваё захапленне паэзіяй. Рэдакцыйныя будні забіралі ўвесь час.

Не было такога, каб Авяр'ян скардзіўся на цяжкасці, у яго бадзёрасці і аптымізму хапала на траіх. Толькі намякні, бывала, Авяр'яну пра песню, і ён будзе спяваць гадзінамі, без стомы, з натхненнем.

Ды як выявілася, Авяр'ян пісаў вершы яшчэ ў школьныя гады і змяшчаў іх у насценнай газеце, а першы свой вершаваны радок пабачыў у райгазеце "Калгаснік Кармяншчыны". Ад першага вопыту да кніжкі быў нялёгкі шлях - аж дзесяць гадоў. Першы зборнік "Песні маладосці" пабачыў свет у 1959 годзе. Кніжку прачытаў Пятро Глебка і сказаў: "Я напісаў табе рэкамендацыю для ўступлення ў Саюз".

З 1964 года А.Дзеружынскі — член Саюза пісьменнікаў. У яго выходзяць: кніга паэзіі для дарослых "Калінавы цвет" (1961); для дзяцей — "Цуды ёсць на свеце" (1950), "Дзе жыве зіма" (1962), "Карагод" (1963), "Ляцелі дзве птушкі" (1964).

З гэтага часу пачалася актыўная і ўпартая літаратурная праца. Завязваецца шчырая і плённая дружба з кампазітарамі. Першым для музычнай грамадскасці А.Дзеружынскага "адкрыў" кампазітар Пётр Падкавыраў — ён напісаў музыку на верш "Песня аб міры". Кампазітар Іван Кузняцоў паклаў на музыку верш "Песня аб Мінску". Песня палюбілася, стала шырока вядомай. Удалы лёс і ў песні "Мінскі вальс", якую стварыў тады малады кампазітар Міхаіл Шумілін.

Зацікавіліся паэзіяй А.Дзеружынскага беларускія кампазітары: М.Чуркін, Я.Цікоцкі, М.Аладаў, У.Алоўнікаў, Д. Камінскі, Г.Вагнер, Я.Глебаў, Ю.Семяняка, Д.Смольскі, К.Цесакоў, І.Мацін і іншыя.

Песні "Мяцеліца" і "Сабірайся ў госці, мой дзядок" увайшлі ў "Анталогію беларускай народнай песні", выдадзеную выдавецтвам "Беларусь".

Авяр'ян Дзеружынскі добра і плённа працуе ў жанры дзіцячай паэзіі. Пісаць для дзяцей — і лёгка, і цяжка. Усім вядомае выслоўе, што для дзяцей трэба пісаць так, як і для дарослых, але цікавей і лепш. У А.Дзеружынскага цэлая бібліятэка дзіцячых кніг. Апрача згаданых тут, у беларускіх выдавецтвах выйшлі зборнікі: "Яе завуць Каця", "Кую-кую ножку", "Смешкі і пацешкі", "Добры ветрык", "Чабарок", "Ластаўка", "Бегунок", "Каласок", "Конікі-будаўнікі", "Цягнік-працаўнік", "Вяселікі. Выбранае", "Добрае сэрца", "Касмічны агарод", "Бярозавы вецер" і іншыя.

Вядома, не ўсе яны роўныя. Ёсць выдатныя іскрыстыя вершы, ёсць добрыя, ёсць і прахадныя, але ўсе сагрэты цеплынёю зачараванага сэрца творцы, пазначаны досціпам і мудрасцю думкі, вобразнасцю, трапнасцю і зайздроснай прастатою, якой можа пахваліцца не кожны, хто піша для дзяцей.

— Дзяцей трэба не толькі ўмець любіць, але і добра ведаць, — дзеліцца сваім вопытам бацькі і дзядулі Авяр'ян Сафонавіч. — У мяне сваіх дзяцей чацвёра: дзве дачкі і два сыны. Яны — мой жывы творчы матэрыял, — жартуе ён. І дадае ўжо сур'ёзна:

— З дзецьмі трэба быць тактоўным і справядлівым, лічыцца з іх меркаваннямі і схільнасцямі. Галоўнае — падтрымліваць у іх самастойнасць і паважаць у дзіцяці асобу...

...Семдзесят пяць... Ці не стамілася рука, ці не пераматмілася сэрца і не ахалодала душа ад выпрабаванняў і буравею жыцця?..

— Не! — упэўнена сцвярджае мой даўні і добры сябар, божай іскраю паэт. — На чысты ліст паперы кладуцца новыя ўдумліва-спелыя радкі. Паэт працуе. Паэт у дарозе. Пажадаем яму творчага даўгалецця і шчодрага плёну.

"Мая песня ў народзе хоць адна прарасце...

Мяне ж нарадзіла мая пявучая маці-Беларусь!.."

Сцяпан КУХАРАЎ.

ПРЫВАТНАЯ СЯДЗІБА

"У продажы рэдка можна сустрэць фасолю. Таму вырашыў сам вырошчваць яе на дачным участку, але не хапае ведаў. Раскажыце, калі ласка, што, як і калі неабходна рабіць, каб атрымаць нядрэнны ўраджай.

Л.ГРЫБНІЦА, г.Орша."

Шкада, але апошнім часам агароднікі мала вырошчваюць фасолі на прысядзібных участках. Пры добрым доглядзе і агратэхніцы яна дае высокія ўраджаі. З кожнага квадратнага метра можна сабраць да 500–600 грамаў бабоў фасолі. Для гэтага глебу неабходна ўгноіць (пажадана пад зіму): 5–6 кілаграмаў гною ці кампосту, а вясной пры перакопцы яшчэ 20 грамаў аміячнай салетры, 30–40 грамаў суперфасфату і 15–20 грамаў хлорыстага калію ці 60–65 грамаў нітрафоскі на квадратны метр. Да пасеву трэба рыхтавацца загадзя, адабраць буйное, добра выспеўшае насенне і прагрэць яго на працягу 5–6 дзён на сонцы, каб у ім з'явілася палявая вільгаць і энергія прарастання. Пры надыходзе цёплага ўстойлівага надвор'я (тэмпература на глыбіні закладвання насення 10–12 градусаў) фасоль высяваюць на падрыхтаваныя грады шырынёю міжраддзяў 20–25 сантыметраў і прысыпаюць на глыбіню 4–5 сантыметраў, а паміж раслінамі павінна быць 8–10 сантыметраў. Фасолю можна вырошчваць і квадратна-гнездавым спосабам (па 3–4 расліны ў гняздзе) з плошчай забеспячэння 25x25 сантыметраў.

Выкопваць фасолю пачынаюць, калі на раслінах выспела не менш чым 70–80 працэнтаў бабоў. Лісце ў куставых сартоў звычайна ападае да гэтага часу. Нельга дапускаць перастойванне, асабліва ў сухое гарачае надвор'е, бо пры гэтым стручкі трэскаюцца і насенне высыпаецца. Тэрміны ўборкі вызначаюць па зацвярдзенню насення і высыханню бабоў. Колер бабоў не заўсёды можа быць надзейнай прыкметай, бо ў воскавых сартоў і на ранніх стадыях наліву бабы саламяна-жоўтага колеру, а ў сартоў зялёнанасенных бабы захоўваюць зялёны колер і пры выспяванні.

"Купіць гною нідзе не магу. На адных мінеральных угнаеннях добрага ўраджаю не вырасце. Што ж рабіць?

А.ЗВАНКОВА, г.Баранавічы."

Вельмі часта мы не зважаем на тое, што вакол нас ёсць шмат матэрыялу, з якога можна прыгатаваць кампост. Спальваем і вывозім на звалку прыгодныя для кампаставання адходы, якія можнаператварыць у карысную арганіку. Ёсць два тыпы такой сыравіны.

Першы. Матэрыялы, якія хутка гніюць: бацвінне бульбы і агародніны, лісце дрэўных раслін, салома злакаў, пустазелле, харчовыя адходы, папера, водарасці, мхі, лішайнікі, грыбы, гной ад дробнай рагатай жывёлы, трусоў, свіней, птушкі, фекаліі, глей, дарожны пыл ці гразь і многае іншае. У перамешаным і перагнілым стане яны даюць большую карысць.

Другі. Матэрыялы, якія гніюць марудна: пілавінне, стружка, трэскі, кара, сцябліны асаковых раслін, рэшткі прадзільных культур, мякіна злакавых і бабовых раслін, балотныя купіны, дзярніна, воўна пасля вырабу скур, рыззё, картон і да таго падобнае, што можа перагніць і даць угнаенне.

Любую сыравіну для кампаставання ачышчаюць ад камення, цэглы, жалеза, шкла, гумы, кавалкаў шлаку, шчэбню, галькі, дроту, палачак, інакш засмечваецца глеба і лёгка можна параніць руку, затупіць інвентар пры рабоце. Шкодна гэта і для каранёў. Асабліва шкодныя нафтапрадукты, рэшткі ядавітых матэрыялаў, карбіды, цынкавыя адходы, солі, шчолачы, кіслоты і іншае. Пакідаць іх у садзе нельга. Іх вывозяць на звалку, дзе парашкі і вадкасці закопваюць, цвёрдыя кавалкі выкарыстоўваюць для ўпарадкавання дарогі, металалом і гуму здаюць на ўтыль. Аўтапакрышкі выкарыстоўваюць на паваротах дарог, для насыпных клумбаў. Для кампаставання адводзяць зацененае месца, куды не трапляюць грунтовыя і дажджавыя воды, далей ад студні і пешаходных дарожак. Непрыемных пахаў ад кампосту не бывае, але ў кучах ён мае непрыемны выгляд. Болей за два метры вышыні кампоставыя кучы не робяць. Іх абсаджваюць гарбузамі. Калі зрабіць піраміду для кампосту з дапамогай дошак, то на яе прыступкі насыпаюць добрую глебу і сеюць агуркі, патысоны, кабачкі, кветкі, саджаюць памідоры, суніцы і іншыя расліны.

Можна зрабіць плоскую кампоставую кучу ў выглядзе клумбы. Зверху насыпаюць глебу і саджаюць кветкі. Атрымліваецца добры кампост і прыгожы кветнік.

Матэрыялы для кампосту закладваюць як слаёны пірог. Спачатку робяць падсцілку з дробна насечаных галінак, суччаў, хворасту, трэсак, кары і іншых матэрыялаў, якія доўга гніюць, слоем да 25 см, дыяметрам да 3 м. Затым да 50 см укладваюць пласт матэрыялаў, якія хутка гніюць. Усё гэта паліваюць з лейкі вадой, пасыпаюць мінеральнымі ўгнаеннямі (палавіна вядра). Замест іх можна скарыстаць вядро пячнога попелу. Так кладуць некалькі пластоў. Вельмі добра паліваць кучы ці ямы з кампостам гнойнай жыжкай: 2–3 вядры раз у месяц. Раз у тыдзень, асабліва ў сухое надвор'е, неабходна раўнамерна паліць кампост з усіх бакоў вадой.

Такі "пірог" дастаткова прыбіць віламі і лапатай. Галоўнае, каб паветра добра праходзіла ўнутр кучы ці ямы, для перагнівання арганікі. Паветра, вільгаць, цяпло, кампаненты, укладка іх – асноўныя ўмовы для паспяховага атрымання кампосту. Час, перакопка, ачыстка – дадатковыя ўмовы для яго якасці. Калі кампост заклалі ранняй вясной, то восенню ён амаль гатовы для ўгнаення глебы. У кожную разору даверху насыпаюць кампост і перакопваюць, каб ён быў пад глебай. Да вясны ён яшчэ лепш перапрэе. Такога ўгнаення хапае на 2–3 гады. Калі ўнесці чысты гной ад коней ці кароў у разоры пры перакопцы, то яна добра ўгнойваецца на 7–9 гадоў. Таму ўгнойванне глебы неабходна рэгуляваць.

МАРАЛЬНЫ КОДЭКС

Правінцыяльнае жыццё

... А яшчэ кажуць, што нельга верыць прадчуванням. Зрання я была падрыхтавана ўжо да самага горшага, нейкім чынам звязанага ці то са мной, ці то з роднымі. І, збіраючыся ў школу, нават не здагадвалася, што бяда чакае там.

Аксана, мая аднакласніца, не дала нават сесці за парту, "перахапіўшы" адразу ля дзвярэй.

— Нашага Ігара ўчора "хуткая" забрала! Ён у рэанімацыі. Таблеткамі атруціўся!

Магчыма, гэта гучыць смешна, але я неяк адразу падумала, што гэта здарылася па прычыне няшчаснага кахання. Пачаўся ўрок. Усё было як заўсёды: настаўнік, які імкнуўся нешта нам давесці, адсутныя погляды аднакласнікаў. Незвычайным здавалася адно — пустое месца Ігара.

Вучыўся ён абы-як. Адсядзеўшы належныя гадзіны, спяшаўся да нешматлікіх сяброў, якія, між тым, былі за яго старэйшыя. Быў ціхім, ненадакучлівым, а ў класе кожны займаўся толькі сваёй асобай. Дні ішлі, а мы так і не знаходзілі тлумачэння трагедыі.

Неяк зайшла класная і з горыччу сказала:

— Наведалі б сябра. Яму ж зараз вельмі няпроста.

Клас маўчаў. У кожнага раптам з'явіліся неадкладныя справы: маўляў, даруй, Ігар, наведаем іншым разам.

...Калі я адчыніла дзверы бальнічнай палаты, то ў першы момант нават сумелася. Аднакласнік моцна асунуўся, схуднеў і нагадваў хутчэй немаўля. Зірнуўшы на мяне, ён прыязна ўсміхнуўся і раптам... па твары папаўзлі слёзы.

— Гэта я так,— дзеля апраўдання мовіў Ігар.— Не звяртай увагі.

І нечакана прапанаваў:

— Давай пагаворым...

Тое, што распавёў мой аднакласнік, не проста кранула. Магчыма, упершыню я асэнсавала жорсткасць жыцця. Ігару, як малодшаму ў сям'і, больш даставалася бацькоўскай пяшчоты. А лепшым сябрам быў старэйшы брат Дзіма. Дзякуючы яго аўтарытэту, Ігар ужо ў дзесяць гадоў адчуў смак цыгарэт, а пазней далучыўся да анашы. Бавячыся "траўкай", хлопец, паводле яго слоў, адчуваў, што жыццё можа быць больш прывабным і каляровым, а людзі — шчырымі і роднымі. Спынялася дзейнасць наркотыку і ўсё станавілася інакшым, як і ён сам, самотным і абыякавым. Пазней, з дапамогай старэйшага брата, Ігар пазнаёміўся з "калёсамі". Па нявопытнасці перабраў і сам жа выклікаў "хуткую".

... Яго шэра-зялёныя вочы прасілі аб спачуванні. Але што я магла сказаць?

На вуліцы роднай правінцыі невядома куды спяшаліся людзі. Неба нібыта ціснула абыякавамёртвай прасторай. Няхай так — толькі няўжо можна свядома пазбавіць сябе рэальнага жыцця?

... А нядаўна вечарам сустрэла яшчэ аднаго аднакласніка, страшэнна п'янага, які "зухарыўся" сваім станам. З яго ўсе пасмейваюцца, але таксама застаюцца абыякавымі. "Маладое жыццё" правінцыялаў працягваецца...

Наталля ФЯДОТАВА, г.Навагрудак, СШ № 4.

"Бязрукія" нашчадкі

Не так даўно наведаў я глухую вёску на сваім родным Палессі. Гаспадыня, у якой спыніўся на начлег, была тутэйшай настаўніцай. Разам з мужам, таксама настаўнікам, пражыла ў вёсцы ўсё жыццё і нават вопраткай мала чым адрознівалася ад вяскоўцаў. А вось яе дачка... Вопратка, паводзіны, мова — усё гаварыла пра "гарадское" выхаванне. І калі маці прынесла і паклала на кухні засечаную на вячэру куру, каб яе абскубці, дзяўчына акуратна, неяк грэбліва, торкнула завостраным і нафарбаваным пазногцем у нежывую птушку і паціснула плячыма: "А як гэта робіцца?" Потым пачала выскубваць па пярынцы. І тут не вытрымала, пазіраючы на такое, бабулька, схапіла курыцу, абліла кіпенем і хутка, у адзін момант, абскубла. І маці, і бабулька, было відаць, не заахвочвалі працу дзяўчыны па гаспадарцы. Настаўніца з горыччу скардзілася: "Паглядзіце, каго з мяне зрабіла гэтая праклятая работа! Няхай хоць дачка з прыгожымі рукамі паходзіць". Але працаваць дзяўчыне ўсё ж давялося — у суседняй вёсцы. Пасля заканчэння педінстытута месца ў горадзе ёй не знайшлося. Клапатлівая маці кожны вечар хадзіла яе сустракаць за некалькі кіламетраў, праклінаючы неўладкаванае жыццё. І на самай справе — у той вёсцы не было дзе адрамантаваць абутак, памыць сукенку. З-за кожнай такой дробязі тутэйшыя жыхары ездзілі і ездзяць у Мазыр. І спяшаюцца хоць там уладкаваць сваіх дзяцей. Вясковыя мамы і таты не вельмі імкнуцца прывучыць сваіх малых нават да самай простай гаспадарчай працы. Пакуль яны яшчэ падрастаюць — не давяраюць падаіць тую ж карову. І ўсё часцей папракаюць школу — не навучылі, маўляў, там працаваць. А школа, тым больш у вёсцы, не прыстасавана сёння "выкладаць" навыкі сялянскай руплівасці. Гэта раней яшчэ былі абавязковымі ўрокі дамаводства, прафарыентацыі. Цяпер і іх зрабілі "вольнымі". Галоўнае — каб дзеці засвоілі закон Ома, а запрэгчы каня ці змайстраваць граблі — гэта ўжо занятак неабавязковы. Так яно і ідзе з года ў год — пакуль наверсе вырашаюць глабальныя праблемы пераўтварэння вёскі, у той самай вёсцы зводзяцца майстры сялянскай справы. Цяпер дзецям знайшлі новы занятак: расшукваць па дварах ступы, жорны, калаўроты, лапці — ствараюць музеі народных рамёстваў, цэнтры так званай дзіцячай творчасці. Толькі зноў жа вучыць школьнікаў працаваць сваімі рукамі няма каму, бо звычайнага школьнага настаўніка працы ў вёску нічым не заманіш. Хіба можна лічыць разавую дапамогу на"сотках" ці на сенажаці сапраўднымі працоўнымі навыкамі? Выхаваны такім чынам чалавек можа ўсё жыццё капаць для дрэў ямы, але сам сад не выгадуе. Я, напрыклад, не адзін раз пытаўся ў вясковых хлапчукоў, якія дрэвы растуць у іх пад вокнамі. "Яблыкі, грушы, слівы", — адказваюць. А пра гатункі не маюць ніякага паняцця. Мы ж усё гаворым пра самастойную работу на зямлі, пра фермерства, пра павышэнне эфектыўнасці і ўрадлівасці вясковых палеткаў. Як падумаеш, што нас чакае наперадзе, — плакаць хочацца па сучаснай беларускай вёсцы. Яна, магчыма, яшчэ падорыць нам сваіх вучоных і паэтаў. А вось моцнага гаспадара, дасведчанага, адукаванага — не ведаю. Дай Бог, каб я памыліўся.

Мікола КАПЫЛОВІЧ.

Не кранайцеся душы!

Прачытала ў "Чырвонай змене" артыкул Міколы Капыловіча "Не падзялілі...". Памятаеце? Маленькае дзіця гіне з-за амбіцый сваёй маці. Што скажаш? Хлопчыка ўжо няма. Але не дае спакою думка: колькі яшчэ ахвяр рыхтуюць сабе чалавечыя злосць, хамства...

Не хачу ніякай кары гэтай жанчыне, што прынесла на алтар нянавісці да былога мужа жыццё дзіцяці. Яе пакарала ўжо гора. Я — пра іншае. Усё, што даводзіцца чытаць у газетах, бачыць навокал, проста крычыць аб тым, якой моцнай зброяй зрабілася ў грамадстве знявага. Не толькі фізічная, але перш за ўсё маральная. Калі гвалтуюць, забіваюць — тут часта маюць месца псіхічнае захворванне або своекарыслівы намер. Але маральную знявагу робяць людзі, што лічацца ўвогуле нармальнымі.

Колькі бяды прыносіць нашае імкненне панаваць! Так, менавіта панаваць! Над тым, хто менш моцны, менш сацыяльна абаронены. Пакуль справа не дойдзе да крыміналу. Пакуль таму, каго зняважылі, не застанецца толькі адно — уцячы ад крыўдзіцеляў як мага далей. А калі ў чалавека з'явіцца жаданне адпомсціць за былыя крыўды? Вось і замыкаецца кола: знявага — крыўда— помста. Не толькі на словах, але і на справе, як адбылося ў выпадку з "непадзеленым" хлопчыкам.

Інстынкт уласніка, гаспадара губіць адносіны паміж людзьмі. "Гэта — маё! Я гэтак хачу!" вырашае ўсе маральныя праблемы. Але чалавек — не рэч і не лялька. Бацька любіць сына і жадае яму шчасця. Няхай ён не кахае былую жонку, але быць "былым бацькам" не павінен. Асабліва тады, калі гэтага жадае дзіця. У дадзеным выпадку прайгралі ўсе: хлопчык не "падзяліўся". Ён памёр, не дастаўшыся нікому.

Так адбываецца заўсёды, калі хтосьці іншы вырашае за нас, што нам рабіць у жыцці. Дзе працаваць, дзе вучыцца, каго кахаць, з кім сябраваць, чым цікавіцца і які мець светапогляд.

Памятаю, у нейкім папулярным фільме жонка сказала мужу: "Ты сам робіш памылкі. Не вучы сына. Няхай ён вучыцца на сваіх!" Вельмі мудрая пазіцыя. Бо неабходнасць усё вырашыць самастойна стымулюе розум, які будзе лепш за ўсе знешнія засцярогі аберагаць ад памылак. Нельга кранацца душы, дыктаваць, што ёй рабіць. Бо кожны з нас так ці інакш можа стаць ахвярай маральнага згвалтавання.

Ларыса ШУВАЛАВА.

Ф. СП-1

Міністэрства сувязі і інфарматыкі Рэспублікі Беларусь

АБАНЕМЕНТ на газету **63129** (індэкс выдання)

ЧЫРВОНАЯ ЗМЕНА Колькасць камплектаў

на 1994 год па месяцах

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Куды ____ (паштовы індэкс) ____ (адрас)

Каму ____ (прозвішча, ініцыялы)

ПВ | месца | літар

ДАСТАВАЧНАЯ КАРТКА на газету **63129** (індэкс выдання)

ЧЫРВОНАЯ ЗМЕНА

Кошт	падпіскі	____ рублёў.	Колькасць камплектаў	
	пераадрасоўкі	____ рублёў.		

на 1994 год па месяцах

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Куды ____ (паштовы індэкс) ____ (адрас)

Каму ____ (прозвішча, ініцыялы)

Нагадваем, што падпіска на "Чырвоную змену" на III квартал працягваецца да 15 чэрвеня.

Кошт — 5400 руб., індэкс 63129.

Класікі ўсміхаюцца...

Сакрэт поспеху

Калі да пісьменніка-гумарыста Стэфана Лікока славалюбныя, але мала здольныя пісьменнікі звярталіся з просьбай расказаць ім, у чым чарадзейны сакрэт поспеху, ён звычайна адказваў:

— Пісаць вясёлыя рэчы зусім няцяжка. Дастаньце пяро, паперу і чарніла, а затым сядайце і пішыце, што вам прыйдзе ў галаву.

— Так, так, — звычайна пагаджаўся будучы аўтар, а С.Лікок заканчваў:

— Пісаць дык нескладана... Уся цяжкасць у тым, каб нешта прыходзіла ў галаву.

Ён ведае лепш

Роберт Бёрнс праходзіў па беразе Тэмзы. Раптам ён убачыў, як у ваду ўпаў багацей. Гэта ўбачыў і бедна апрануты юнак. Ён кінуўся ў ваду і выратаваў багацея. Той даў яму за гэта грош. Натоўп, які сабраўся да месца здарэння, быў абураны... Людзі схапілі багацея і хацелі зноў кінуць у ваду.

— Адпусціце яго, — умяшаўся Бёрнс, — ужо хто-хто, але сам ён добра ведае, колькі каштуе...

Плата за праезд

Аднойчы Францува Рабле апынуўся ў цяжкім матэрыяльным становішчы і яму не было чым заплаціць за праезд з Ліёна ў Парыж. Але не ў натуры Рабле было смуткаваць. Ён насыпаў у тры папяровыя пакецікі цукровага пяску, напісаў на іх: "Атрута для караля", "Атрута для каралевы", "Атрута для дафіна", паклаў іх на бачным месцы. Служанка гатэля, прыбіраючы пакой Рабле, прачытала надпісы на пакеціках і пабегла да гаспадара. Той выклікаў варту. Рабле схапілі і пад канвоем адправілі ў Парыж. Стоячы перад пракурорам, Рабле, аднак, паспяшаўся прызнацца ў сваёй выхадцы і, перш чым ахоўнік закона паспеў апамятацца, праглынуў "атруту".

Слухаецца справа...

На прыёме ў адной з зорак арыстакратычнага Парыжа ў разгар бяседы Анарэ дэ Бальзак падняўся з-за стала і, папрасіўшы прабачэння, паспяшаўся да выхаду.

— Мой дружа, куды вы? — прашаптала ўсхваляваная графіня.

— У суд! Там павінна слухацца справа... — і ён назваў імя свайго вядомага героя.

Шылер і арфа

Фрыдрых Шылер у маладосці вучыўся іграць на арфе. Аднаго разу нехта са знаёмых сказаў яму:

— Вы іграеце на арфе, як цар Давід, толькі не гэтак добра.

— А вы... — запярэчыў паэт, — вы мяркуеце аб гэтым, як цар Саламон, толькі не так мудра.

Сабраў М. ФЕДЗЮКОВІЧ.

ГАРЧЫЧНІК

Васіль ТКАЧОЎ

Падайце мне Якаўлева!

Гумарэска

Маргарыта Сямёнаўна корпалася на кухні ля пліты, а Рыгор Паўлавіч, яе муж, праглядваў у зале на канапе свежыя газеты. Ён нешта мурлыкаў сабе пад нос, а калі да яго далятала аўтаматнай чаргой новая жменя колкіх і гарачых, бы вугельчыкі, жончыных слоў, адкідваў галаву, глыбока і гаротна ўздыхаў, злёгку стагнаў і прыкладваў да лба насоўку.

— І колькі будзе гэтая дружба працягвацца? — на гэты раз Маргарыта Сямёнаўна вынырнула з кухні, вырачыла вочы на мужа. — Адкажы мне! Што дае нам гэтая нікому не патрэбная дружба? Ніяк зразумець не магу. Адны непрыемнасці — і толькі...

— Хопіць табе, дарагая, — стараўся супакоіць жонку Рыгор Паўлавіч. — Чалавек як чалавек Якаўлеў, тым жа паветрам дыхае, што і мы.

— Ах, так! Ты, значыць, за яго! — зусім, здаецца, выходзіла з сябе жонка. — Гляньце толькі, людзі, каго я ў доме трымаю! Чужога чалавека! Іншароднае цела! Не, вы толькі паглядзіце, паглядзіце!..

— Паехала, — скрывіўся Рыгор Паўлавіч і адгарадзіўся ад жонкі газетай, але Маргарыта Сямёнаўна так ірванула яе, што муж ад нечаканасці выпусціў акуляры, якія трымаў разам з газетай у руцэ, і шклінкі-слязінкі рассыпаліся па падлозе.

— Што, непрыемна слухаць? Але ты слухай, слухай, дарагі, можа карысць хоць нейкая будзе. Кропля вады і тая камень точыць. Пытаюся: калі ты пакладзеш канец гэтай дружбе? Ты мужчына ці баба ў штанах? У цябе сумленне, гонар, у рэшце рэшт, ёсць?

— Ёсць, ёсць і сумленне, і гонар, — працягваў адбівацца Рыгор Паўлавіч.

— Ёсць, кажаш? Нешта я не бачу. Учора, значыць, сустракаю таго Якаўлева. На вуліцы, дзе ж яшчэ! Цёмна ўжо, усе нармальныя людзі "Марыю" глядзяць, гарбату п'юць каля экрана, а ён, як бяздомны, брындае. Напарніка шукае — такога ж, як сам...

— Ну, ну... І што далей?

— Вось і ну, вось і ну... А табе, я бачу, усё хоць бы што. Толькі пра сябе думаеш. Каб жывот натрамбаваць, на канапе паляжаць... Паразіт!

— Заладзіла: Якаўлеў, Якаўлеў... — паморшчыўся Рыгор Паўлавіч. — Не чапай ты яго, няхай жыве сабе спакойна. Ну прыклаў аднойчы руку... не стрымаўся. Мужык жа. З кім не бывае? Ды і не цябе ж ён, у рэшце рэшт, крануў...

— Хм, яшчэ не хапала, каб мяне! — Маргарыта Сямёнаўна прыняла ваяўнічы выгляд і, здавалася, была гатова хоць зараз даць адпор любому супастату. — Я б яму, іраду, адразу галаву адкруціла! Ты паглядзі на яго толькі, блазнюк такі, га! Усё толькі і робіць, усё, каб людзям нашкодзіць, нервы папсаваць. Адна ў яго думка, адна...

На кухні нешта засквірчэла, забулькала, і ўжо адтуль даносіўся энергічны, звонкі, поўны злосці і лютасці голас Маргарыты Сямёнаўны:

— Я гэта так не пакіну! Калі муж размазня, то гэта яшчэ ні аб чым не гаворыць! Сама адстаю гонар сям'і! Сама! Я пакажу таму Якаўлеву, дзе ракі зімуюць! Памніцы! Што ж рабіць застаецца, калі мужчыны ў доме няма?

...Ранічкай наступнага дня Маргарыта Сямёнаўна прывяла чатырохгадовага сынулю Юрачку ў дзіцячы садзік і запатрабавала: "Падайце мне сюды Якаўлева!".

Комікс Л. РАЗЛАДАВА.

Леанід ШЫРЫН

ПРЫЦІХ

Крытык Ясь – ого які!
Крытыкуе напрасткі,
зблізку і здалёку,
не ў брыво, а вока...

Ён раве на маладога:
– Ты не той ідзеш дарогай!
Рытму ў вершыку няма,
стыль чужы закраўся...:
У пісьменнікі дарма
ты, браток, падаўся!

Адлупцуе, адпярэсціць –
гэтак зганіць,
гэтак збэсціць...

А ў апошні час прыціх,
ледзь сапе ў зацішку...
Сам нядаўна для малых,
кажуць выдаў кніжку.

СПОРТ

Футбалісты нацыянальнай зборнай Беларусі прынялі ўдзел у акцыі па барацьбе з беднасцю, якая праводзіцца Арганізацыяй Аб'яднаных Нацый.

ПРАВЕРЦЕ ПРАВІЛЬНАСЦЬ АФАРМЛЕННЯ АБАНЕМЕНТА

На абанеменце павінен быць пастаўлены адбітак касавай машыны.

Пры афармленні падпіскі (пераадрасоўкі) без касавай машыны на абанеменце прастаўляецца адбітак каляндарнага штэмпеля аддзялення сувязі. У гэтым выпадку абанемент выдаецца падпісчыку з квітанцыяй аб аплаце кошту падпіскі (пераадрасоўкі).

Для афармлення падпіскі на газету або часопіс, а таксама для пераадрасавання выдання бланк абанемента з даставачнай карткай запаўняецца падпісчыкам чарнілам, разборліва, без скарачэнняў, адпаведна ўмовам, выкладзеным у каталогах.

Запаўненне месячных клетак пры пераадрасаванні выдання, а таксама клеткі "ПВ-МЕСЦА" робіцца работнікамі прадпрыемстваў сувязі.

КІНААФІША МІНСКА

"Сікімоку"

Карціна створана кінематаграфістамі Санкт-Пецярбурга. Яе паставіла па свайму сцэнарыю, напісанаму ў садружнасці з Віктарам Міхеевым, рэжысёр Вольга Жукава.

Ёсць у Булата Акуджавы чуллівая песня пра апошні тралейбус, які едзе па начным горадзе, падбіраючы "пацярпеўшых крушэнне". Нешта падобнае адбываецца і ў фільме з загадкавай назвай "Сікімоку". Толькі курсіруе па вуліцах не тралейбус, а машына "хуткай дапамогі". У гэтай машыне ў наваготнюю ноч нясе вахту брыгада на чале з урачом Дзімычам, імчыцца туды, дзе іх чакаюць, і намусьці сустракаюцца з людзьмі, якім патрэбна дапамога зусім не медыцынская: з тымі, хто пакутуе ад адзіноты, ад неўладкаванасці, ад чалавечай жорсткасці.

"На што скардзіцеся?" "На жыццё!"— адказвае тэлефаністка Вера. Яна жыве прыдуманым каханнем, сама сабе шле пяшчотныя пісьмы, дорыць кветкі і падарункі, не верачы, што ўсё гэта калісьці здарыцца і ў яе жыцці. Чым дапаможа ёй Дзімыч?

У шасцігадовага Антона зусім не "вострый жывот", як указана ў выкліку. Яму вельмі патрэбна, каб побач быў разумны і ўважлівы чалавек, бо бацькі паехалі некуды сустракаць Новы год, пакінуўшы хлопчыка аднаго.

Запамінальныя вобразы ствараюць у карціне Віктар Міхееў, Яўген Лебедзеў, Юрый Аленнікаў, Вольга Лапшына, Лёня Смірноў, Вольга Галадніцкая.

"Снайпер"

Карціна пастаўлена рэжысёрам Андрэем Бенкендорфам на Кіеўскай кінастудыі імя А.П.Даўжэнкі па матывах аднайменнага рамана Джэймса Хэдлі Чэйза.

...Джэй Бенсан жыве ціхім адасобленым жыццём з маладой жонкай Люсі. Ён вельмі марыць у будучым накапіць грошай, зарабляючы тым, што вучыць (за сціплую плату) усіх жадаючых страляць, не задумваючыся над тым, навошта гэта яму ўсё.

А падумаць ніколі не шкодзіць.

Дзіўны пан Саванта звяртаецца да Бенсана з не менш дзіўнай прапановай. Мне патрэбна, гаворыць Саванта, каб мой сын, які не ўмее страляць, праз 9 дзён страляў амаль гэтак жа, як і вы. Бенсан разумее, што гэта немагчыма, і спрабуе адмовіцца. Але ў пана Саванты ёсць козыр, супраць якога Бенсану не ўстаяць, — грошы. І Бенсан згаджаецца...

У галоўных ролях заняты Мікалай Яроменка, Арніс Ліцыціс, Армен Джыгарханян, Кацярына Стрыжэнава, Матлюба Ахметава, Аляксандр Стрыжэнаў.

"Тэрмінатар-2"

Так называецца каляровая мастацкая кінастужка, створаная амерыканскімі кінематаграфістамі. Паставіў яе знакаміты рэжысёр Джэймс Камерон.

Гледачы ўжо здагадаліся, што гэта працяг нашумелага фільма "Тэрмінатар", які з поспехам прайшоў не так даўно па нашых экранах. Сюжэт яго зноў напружаны і захапляльны: з будучага, дзе бушуе вайна паміж машынамі і людзьмі, у мінулае пасылаюць самага дасканалага андроіда — Т-1000. Мэта ў яго адна — знішчыць Сару О'Конар і яе сына. Андроід практычна непрыступны. Рукі гэтага стварэння выцягваюцца і ператвараюцца ў бліскучыя крукі. Яно можа расцякацца па падлозе падобна вадзе, а затым прыняць чалавечае аблічча і прайсці скрозь стальныя вароты, як скрозь паветра. Андроід створаны з вадкага металу і ён бязлітасны...

Супакоім гледачоў: на шляху забойцы стаіць "добры" кібарг, пасланы з будучыні для абароны шматпакутнай Сары. Яго іграе легендарны Арнольд Шварцэнегер.

9 чэрвеня

"МАСКВА": "Тэрмінатар-2" (2 с.) —11.00, 15.40, 20.20. "Легенда пра дыназаўра-2" — 13.30, 18.10.

"КАСТРЫЧНІК": "Тэрмінатар-2" (2 с.) — 14.00, 18.20, 21.00. "Легенда пра дыназаўра-2" — 12.00, 16.20. Музычна-пацяшальная праграма "Макс-шоу" — 21.30.

"АЎРОРА": "Джунглі" (д) — 14.00. "Гульня" і іншыя м/ф (д) — 12.00. "Ход каралевай"*** — 13.30, 15.20, 17.10, 19.00, 20.40. "Уладар звяроў" — 15.40, 17.30, 19.20. "Адна на мільён" — 21.00.

"БЯРЭСЦЕ": "Хон Гіль Дон" (д) — 11.30, 15.00. "Ход каралевай"*** — 12.00, 15.40. "Пакарыцель Атлантыды" — 13.50, 17.30. "Варожасць" — 13.00, 18.50. "Адна на мільён" — 17.00. Інфармацыйна-пацяшальная праграма — 20.30.

"ВІЛЬНЮС": "Рэма: не ўзброены і вельмі небяспечны" — 10.30, 14.40, 22.00 (н). "Ход каралевай"*** — 12.50, 16.40, 20.10. "Быць каханай" — 18.30. Відэазала: 11.00, 13.10, 15.15, 17.20, 19.25, 21.30.

"ДРУЖБА": "Уладар звяроў" — 15.00, 21.00. "Рэма: не ўзброены і вельмі небяспечны" — 18.40. "Ход каралевай"*** — 16.50.

"ПАРТЫЗАН": "Легенда пра дыназаўра-2" — 10.00 (л), 14.20, 19.00, 21.00. "Тэрмінатар-2" (2 с.) — 12.00, 16.40.

"ПЕРАМОГА": "Адна на мільён" — 15.10, 18.30. "Ход каралевай"*** — 13.20, 16.40. "Мост цераз Касандру" (1,5 с.) — 11.00, 20.00. Інфармацыйна-пацяшальная праграма — 21.00.

"САЛЮТ": "Легенда пра дыназаўра-2" — 13.35, 17.45. "Тэрмінатар-2" (2 с.) — 11.20, 15.30, 15.40, 22.00 (н). Начное шоу — 23.00.

"СУЧАСНІК": "Заражаныя смерцю" — 14.10. "Анёл страсці"*** — 16.00, 17.40, 19.20. "Японская лэдзі Чатэрлей"**** — 21.00.

"БЕЛАРУСЬ": "Каралмсціўца" — 12.50, 14.40, 17.50, 19.40, 21.30. "Парыжскія свавольніцы"*** — 10.50, 13.50, 16.30, 18.40, 20.00. "Выратуй мяне" — 17.00. "Усе мужчыны робяць гэта" — 15.10, 21.30. "Шына — каралева джунгляў" — 10.40. "Рэмба" ("Першая кроў") — 12.10.

"КІЕЎ": "Раз, два — гора не бяда!" (д) — 10.30. "Выратуй мяне" — 15.00. "Зандалі і яе мужчыны"**** — 17.00, 19.00, 20.50.

"КАМСАМОЛЕЦ": "Гісторыя пра прынцэсу пастушку і яе вернага каня Фаладу" (д) — 10.30. "Прывід у камп'ютэры"*** — 12.00, 15.00, 17.00, 19.00, 20.40. "Расплата ў Рыо" ("Кікбоксер-3")*** — 14.00, 16.00, 20.30. Зала індыйскага фільма: "Спадар Бхарат" (2 с.) — 18.00.

"МІР": "Нажніцы"** — 14.00, 18.00, 20.00. "Уладар звяроў" — 11.00, 15.00, 17.00. "Адна на мільён" — 12.00, 16.00. "Расплата ў Рыо" ("Кікбоксер-3")*** — 13.00, 19.00, 20.40. Відэазала: "Амерыканскі ніндзя-4" — 15.30, 17.30, 19.30.

"ПІЯНЕР": "Кінг-Конг (2 с.) — 10.30. "Надзвычайныя прыгоды мушкецёраў" (д) — 15.00. "Бязлітасныя людзі" — 13.00. "Выратуй мяне" — 16.40, 20.20. "Заражаныя смерцю" — 18.30.

"РАКЕТА": "Гарачыя галовы-2" — 16.10, 19.30. "Любоўныя прыгоды іншапланецян"**** — 17.50, 21.10. Відэакафэ — 17.00, 19.30.

"РАДЗІМА": "Гарачыя галовы-2" — 12.00, 15.30, 17.10, 20.40. "Уладар звяроў" — 13.40. "Выратуй мяне" — 18.50.

"ЗМЕНА": "Гарачыя галовы-2" — 12.00, 14.00, 17.50, 19.20. "Зліццё двух месяцаў-2"*** — 16.10, 20.50.

"ЦЭНТРАЛЬНЫ": "Недатыкальныя" — 17.20, 21.00. "Прывід у камп'ютэры"*** — 12.35, 15.45, 19.20. "Расплата ў Рыо" ("Кікбоксер-3")*** — 11.00, 14.10.

"ЭЛЕКТРОН": "Прывід у камп'ютэры"*** — 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 21.40. "Расплата ў Рыо" ("Кікбоксер-3")*** — 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 21.00.

"АВАНГАРД": "Кінг-Конг" (2 с.) — 10.00. "Зліццё двух месяцаў-2"*** — 20.00. "Моцны арэшак" (2 с.)** — 17.30.

"ЗНАМЯ": "Казка пра цара Салтана" (д) — 10.30. "Гарачыя галовы-2" — 16.20, 18.00. "Зліццё двух месяцаў-2"*** — 20.00.

"УДАРНІК": "Скрозь агонь" (д) — 14.00 (бясплатны сеанс). "Заражаныя смерцю" — 17.30. "Верхавод мафіі" — 15,50. "Кумпарсіта"** — 19.00.

ХАТНІ ЭКРАН

9, чацвер

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Надвор'е.
8.20. Пяць хвілін на жарты.
8.25. Пад купалам Сусвету.
8.35. Да 50-годдзя вызвалення Беларусі. Д/ф.
8.55. ТБ – школе. Выпускны экзамен па алгебры.
♦9.00. "Сенсацыя". 5-я серыя.
13.30. Навіны.
♦13.40. "Батальёны просяць агню". 3-я і 4-я серыі.
17.00. "Максім Гарэцкі. Прысады жыцця". Д/ф.
17.30. Навіны.
17.40. "Так гэта было...". Расказвае І.Мадэкін.
18.05. Зачытайце маё пісьмо...
18.10. Абласныя навіны (Гродна).
18.25. Навіны Бі-бі-сі.
18.55. "Бярэзінскі запаведнік". Д/ф. 2-я серыя.
19.00. Трыбуна кандыдатаў у прэзідэнты.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
♦21.35. "Сенсацыя". 6-я серыя.
22.35. Пяць хвілін на жарты.
22.40. "Рок-айленд". Група "ДДТ".
23.40. Кантакт.
23.45. НІКа.
23.55. Надвор'е.
0.05. Пад купалам Сусвету.

Канал "Астанкіна"

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Навіны.
* 8.20. "Вучань чараўніка".
♦8.40. "Дзікая ружа".
9.05. У свеце жывёл.
♦9.45. "Працаўнік мора". 2-я серыя.
10.50, 24.00. Прэс-экспрэс.
♦11.20. "Джыўс і Вустэр".
12.10. "Яго вялікасць футбол". Д/ф.
14.25. Прадпрымальнік.
14.50. Як дабіцца поспеху.
15.05. "Як папаўняецца казна". Перадача для дзяцей.
* 15.10. "Прыгоды Тома Соера".
15.40. Мультытролія.
16.00. ...Да 16 і старэйшым.
16.40. Планета.
17.20. Адкрыццё конкурсу імя П.І.Чайкоўскага.
17.55, 20.35. Надвор'е.
18.00. Гадзіна пік.
♦18.25. "Дзікая ружа".
18.50. Конкурс імя П.І.Чайкоўскага.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. Вагон 03.
20.55. Лато "Мільён".
♦21.25. "Сястрычкі Ліберці".
23.10. Закрыццё кінафестывалю "Кінатаўр".

Канал "Расія"

7.00. Час дзелавых людзей.
7.30. Рэтра-шлягер.
8.00. Навіны Эй-бі-сі.
8.25. Чароўны куфэрачак.
8.35. Паехалі.
♦8.45. "Санта-Барбара".
9.35. Тэлегазета.
9.40. Сялянскае пытанне.
15.20. Студыя "Рост".
15.50. Там-там навіны.
16.05. Новая лінія.
16.50. "Буслы". Тэлефільм.
17.00. Будні.
17.45. Свята кожны дзень.
17.55. У свеце аўта- і матаспорту.
18.25. Свая гульня.
19.25. Падрабязнасці.
♦19.35. "Санта-Барбара".
20.25. Пяць хвілін пра добрае жыццё.
20.30. "Цыганская рапсодыя".
21.00. Звычайная справа.
21.20. Я – лідэр.
21.45. Рэк-тайм.
22.40. Аўтаімгненне.
22.45. Зоркі гавораць.
22.50. Спартыўная карусель.
22.55. Экран крымінальных паведамленняў.
23.05. Балет Санкт-Пецярбурга.
23.40. Пецярбургскія гісторыі.

Санкт-Пецярбург

7.55. Для вас, выпускнікі. Экзамен па матэматыцы.
* 8.35. Мультфільм.
12.00, 14.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
12.10. Чароўная лінія.
12.25. "Нямецкая хваля".
12.55. Тэлемагазін.
13.00. Хуткая дапамога.
13.30. Сем сланоў.
14.00. Тэатральная правінцыя.
17.05. "Там, дзе жыве Павуціныч".
17.20. Сёння і штодзённа.
17.40. Чалавек на зямлі.
18.10. Вялікі фестываль.
18.50. Спорт, спорт, спорт...
19.05. Будні.
19.25. Тэлемагазін.
♦19.30. "Маленькія трагедыі". 3-я серыя.
20.45. Тэлеслужба бяспекі.
20.55. Блеф-клуб.
* 21.35. Мультфільм для дарослых.
22.00. Спартыўныя навіны.
22.10. Ваш стыль.
22.20. Вячэрні звон.

8-ы канал

♦18.00. "Карусель".
18.20. Музычная праграма.
♦19.00. "Лабірынт правасуддзя".
* 20.00. "Вальтрон".
♦20.30. "Марэна Клара". 24-я серыя.
21.25. Спартыўная праграма "Файт": "Кікбоксінг".
♦21.45. "Вяртанне дракона".
23.10. Музычная праграма.

10, пятніца

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Дзелавая хроніка.
8.20. Надвор'е.
8.30. Пад купалам Сусвету.
8.40. Пяць хвілін на жарты.
8.45. Кінанарыс.
8.55. ТБ – школе. Выпускныя экзамены на алгебры.
♦9.00. "Сенсацыя". 6-я серыя.
10.00. Пазіцыя ўрада.
12.30. "Рок-айленд". Група "ДДТ".
13.30. Навіны.
16.30. "Мюнхен – Гомель". Дабрачынная акцыя.
17.20. Дзелавая хроніка.
17.30. Навіны.
17.40. Ролі і гледачы Рускага тэатра Беларусі. Д/ф.
18.05. Кантакт.
18.10. Абласныя навіны (Магілёў).
18.25. Навіны Бі-бі-сі.
18.55. "Радок чароўны...".
19.00. Трыбуна кандыдатаў у прэзідэнты.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пяць хвілін на жарты.
21.40. "Маладзечна-94". Гала-канцэрт. Прамы эфір.
Пасля заканчэння – НІКа; Надвор'е; Пад купалам Сусвету.
0.30. "Маладзечна-94". "Джаз апоўначы".

Канал "Астанкіна"

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.05. Навіны.
8.20. Сарока.
♦8.40. "Дзікая ружа".
9.10. Эльдарада.
♦9.40. "Працаўнікі мора". 3-я серыя.
10.50, 0.10. Прэс-экспрэс.
11.20. "Джыўс і Вустэр".
12.15. Амерыка з М.Таратутам.
14.25. Прадпрымальнік.
14.55. Бізнес-клас.
15.10. Алеся і кампанія.
♦15.40. "Эгрэта са слановай косткі".
16.50. Азбука ўласніка.
17.25. Чалавек і закон.
17.55, 20.35. Надвор'е.
18.00. Рэха тыдня.
18.20. Амерыка з М.Таратутам.
18.50. Поле цудаў.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. Чалавек тыдня.
♦21.05. "Дэн Огаст".
22.05. "Погляд" з А.Любімавым.
22.55. Аўта-шоу.
23.15. Музагляд.
24.00. Праграма "Х".

Канал "Расія"

6.00, 10.00, 15.00, 19.00, 22.20. Весткі.
7.00. Час дзелавых людзей.
7.30. Рэк-тайм.
8.00. Навіны Эй-бі-сі.
8.25. Чароўны куфэрачак.
8.35. Паехалі.
8.45. Без рэтушы.
9.40. Сялянскае пытанне.
15.20. Студыя "Рост".
15.50. Там-там навіны.
16.05. Вайсковы кур'ер.
16.20. Новая лінія.
♦16.50. "Пастка для бацькоў: мядовы месяц на Гаваях". 1-я серыя.
17.45. Тэлегазета.
17.50. Свята кожны дзень.
18.00. "К-2".
19.25. Падрабязнасці.
♦19.35. "Першая ластаўка".
20.50. Джэнтльмен-шоу.
21.25. Хакей. Кубак Стэнлі. 1-ы перыяд.
22.40. Аўтаімгненне.
22.45. Зоркі гавораць.
22.50. Спартыўная карусель.
22.55. Хакей. Кубак Стэнлі. 2-гі і 3-ці перыяды.

Санкт-Пецярбург

12.00, 14.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
12.10. Чароўная лінія.
12.25. "Нямецкая хваля".
12.55. Тэлемагазін.
13.00. Хуткая дапамога.
13.30. "Сярэбраная ніць".
14.00. Кінастудыя "Выбар".
17.15. Іграем класіку.
17.20. "Тры колы, фаліянт і...".
17.40. Новы Пецярбург.
18.10. Вялікі фестываль.
18.50. Спорт, спорт, спорт...
19.00. Будні.
♦19.15. "Калі разводзяць масты".
20.55. Тэлеслужба бяспекі.
21.05. "Няхай жыве". Спявае Э.П'еха.
21.35. Тэлемагазін.
22.00. Спартыўныя навіны.
22.10. Ваш стыль.
♦22.20. "Халодны пот" (ЗША).

8-ы канал

♦18.00. "Карусель".
18.25. СОЛТЭК. "Дарэміфасолькі".
18.30. Faxy music.
♦19.20. "Лёс". 68-я серыя.
* 20.00. "Вальтрон".
♦20.30. "Марэна Клара". 25-я серыя.
21.20. Час мясцовы.
♦21.45. "Небяспечная зона-2".

Каб зэканоміць ваш час:
♦ мастацкія фільмы
* мультфільмы

Надвор'е

"Больш за 30 міліметраў ападкаў выпала на тэрыторыю рэспублікі ў сувязі з бесперапыннымі дажджамі. Гэта абумоўлена ўплывам паўднёвага цыклона", — паведаміла галоўны сіноптык Беларускага гідраметэацэнтра Тамара Цярэшчанка.

Цёплы дзень з тэмпературай паветра да 25 градусаў і без дажджу чакаецца сёння. Затым, прагназіруе галоўны сіноптык, чэрвень не парадуе добрым надвор'ем, на Беларусі яно будзе няўстойлівым.

БЕЛІНФАРМ.

Выпускнікі факультэта журналістыкі Беларускага дзяржаўнага універсітэта выпуску 1991 года смуткуюць з прычыны заўчаснай смерці Наташы ГАРБАЧОВАЙ і выказваюць спачуванне родным нябожчыцы.

Дзяжурны рэдактар М.ШЭНДРЫК. Стыльрэдактар В. СКАРЫНКІНА

Заснавальнікі: ЦК СМБ, калектыў рэдакцыі газеты "Чырвоная змена".
Выдавец: газетна-выдавецкае закрытае акцыянернае таварыства "Маладняк", 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
Газета ўзнагароджана ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга. Набрана і звярстана ў наборна-выдавецкім бюро "ЧЗ".
Друкарня выдавецтва "Беларускі Дом друку", 220013, г.Мінск, пр. Ф. Скарыны, 79.
Выходзіць у аўторак, чацвер і суботу.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць прыведзеных фактаў. Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара.

Час падпісання ў друк: па графіку – 19.20, падпісана – 19.20.

М. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Індэкс 63129. Тыраж 50 000. Зак. 62.

АДРАС РЭДАКЦЫІ:
220013 г.МІНСК, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная – 68-26-27; намеснікі галоўнага рэдактара – 32-12-82, 68-29-45; сакратарыят – 68-29-28; аддзел палітыкі – 68-25-55; аддзел эканомікі і сацыяльных праблем – 68-28-52; аддзел культуры і гістарычнай спадчыны – 68-29-56; аддзел маральна-этычнага выхавання – 68-25-93; аддзел пісьмаў і вывучэння грамадскай думкі – 68-28-32; аддзел інфармацыі, аглядальнікі – 68-29-26; аддзел ілюстрацый – 68-27-74, 68-25-41; ул. кар. па Брэсцкай вобл. – (01622) 5-57-57, ул. кар. па Віцебскай вобл. – (02132) 2-36-37.;
РЭКЛАМНАЯ СЛУЖБА – тэл.68-27-21, 68-29-45. Факс: 32-21-03.

Галоўны рэдактар Уладзімір БЕЛЬСКІ